

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
NİĞDE VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

NİĞDE İLİ 2021 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

NİĞDE - 2022

ÖNSÖZ

İl Çevre Durum Raporları, illerin çevreye ilişkin tüm değerlerinin bir plan içinde toplandığı, kalkınma politikalarını benimserken çevrenin de korunmasında, ekosistemlerin devamlılığının sağlanmasında, insan ihtiyaçları ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği politikalarının geliştirilmesinde önemli kaynak teşkil etmektedir. Bu rapor, Niğde İli açısından çevre konusuna her yönüyle genel bir bakış sunmaktadır. Çevre, tüm canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamdır.

Sağlıklı bir yaşam sürdürülmesi ancak sağlıklı bir çevrede mümkündür. Çevrenin korunması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi konularında gösterilen çabaların gayesi, tüm canlıların daha sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamalarının sağlanmasıdır. Evsel ve endüstriyel atıklar, hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği ve gürültü kirliliği gibi etkenler tüm canlıların beden ve ruh sağlığını etkilemekte ve doğanın dengesini bozmaktadır. Unutmayalım ki, Dünyamız çabuk kirlenecek kadar küçük, kolay temizlenemeyecek kadar büyüktür.

İl Müdürlüğümüz; İlimizdeki çevre sorunları ile ilgili olarak, kuruluşundan bu yana ilgili yönetmelikler çerçevesinde ekolojik sistemin korunması ve iyileştirilmesi, her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi, ilimizin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması ve kamuoyunda çevre bilincinin oluşması için bir çok kurum ve kuruluş ile işbirliği içerisinde çalışmalarını sürdürmektedir. Bu doğrultuda; İlimizdeki çevre ile ilgili konuların toplumun her kesimine ulaşması ve çevreye ilişkin iletişimin sağlanması amacıyla hazırlanan bu raporun çevre bilincinin yerleşmesine ve yaygınlaşmasına katkıda bulunacağını umuyorum. 2021 yılı Niğde İl Çevre Durum Raporunun hazırlanmasında desteğini esirgemeyen tüm kamu kurum ve kuruluşlarına ve Müdürlüğümüz personeline emeklerinden dolayı teşekkür eder, tüm okuyucuların faydalanabileceği bir doküman olmasını dilerim.

Necmettin ŞEKER

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	10
A. HAVA	13
A.1. HAVA KALİTESİ	13
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLLETİCİLER	16
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	18
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	18
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	19
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	22
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	23
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	23
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	23
İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ	23
B. SU VE SU KAYNAKLARI	24
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	24
B.1.1. Yüzeysel Sular	24
B.1.1.1. Akarsular	24
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	24
B.1.2. Yeraltı Suları	25
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	25
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	25
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	26
B.3.1. Noktasal kaynaklar	26
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	26
B.3.1.2. Eysel Kaynaklar	26
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	26
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	26
B.3.2.2. Diğer	27
B.4. DENİZLER	27
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	27
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	27
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	27
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	28
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	28
B.5.2. Sulama	28
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	28
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	29
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	29
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	29
B.5.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	29
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	30
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri	30
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	31
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	32
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	32
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	33
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar	33
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi	33

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar.....	34
B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği.....	34
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	35
C. ATIK	36
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ).....	36
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ.....	39
C.3.1. Eğitimler.....	39
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	40
C.3.3. Atık Miktarları	40
C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı	43
C.3.5. Ekipman	44
C.3.6. Kompost.....	44
C.3.7. Sıfır Atık Belgesi	45
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	45
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	48
C.6. ATIK YAĞLAR.....	49
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	49
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	50
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER.....	50
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	51
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR.....	52
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	53
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	53
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	53
C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	53
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	54
C.14. MADEN ATIKLARI	54
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	55
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI.....	56
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	56
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	56
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	57
D.1. FLORA.....	57
D.2. FAUNA.....	58
D.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	58
D.3.1. Ormanlar.....	58
D.4. ÇAYIR VE MERA	60
D.5. SULAK ALANLAR	60
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI.....	61
D.6.1. Tabiat Anıtları.....	61
D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları.....	61
D.6.3. Anıt Ağaçlar.....	62
D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri.....	62
Niğde'de Özel Çevre Koruma Bölgesi bulunmamaktadır.	62
D.6.5. Doğal Sit Alanları.....	62
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	68
E. ARAZİ KULLANIMI	69
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ.....	69

E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	71
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	71
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	71
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	72
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	72
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	73
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	74
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	75
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	75
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	76
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	76
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	77
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	77
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	78

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A. 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	14
Çizelge A. 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	15
Çizelge A. 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	15
Çizelge A. 4 –2021 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	16
Çizelge A. 5 – 2021 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	18
Çizelge A. 6- 2021 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	19
Çizelge A. 7 - 2021 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	22
Çizelge A. 8 - 2021 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	23
Çizelge A. 9 – Tamamlanan Bisiklet Yolları	23
Çizelge B. 10 –İlin akarsuları.....	24
Çizelge B.11 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar.....	24
Çizelge B.12 – Yeraltı suyu potansiyeli	25
Çizelge B.13- 2021 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	25
Çizelge B.14 – 2021 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu.....	31
Çizelge B.15 – 2021 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	32
Çizelge B.16– 2021 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı	32
Çizelge B.17– 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	32
Çizelge B. 18 - 2021 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler.....	33
Çizelge B. 19 – 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	34
Çizelge B. 20 - 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb).....	34
Çizelge B. 21 - 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	35
Çizelge C. 22 - 2021 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	37
Çizelge C. 23 – 2021 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	39
Çizelge C. 24 – 2021 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler	39
Çizelge C. 25 – 2021 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri.....	40
Çizelge C. 26– 2021 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	41
Çizelge C. 27 – 2021 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı.....	43
Çizelge C. 28– 2021 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar.....	44
Çizelge C. 29 – 2021 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri	44
Çizelge C. 30 - Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler.....	45
Çizelge C. 31- 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	45
Çizelge C. 32 - 2021 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	45
Çizelge C. 33 - 2021 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	46
Çizelge C. 34 - 2021 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	46

Çizelge C. 35 – 2021 yılında Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu	47
Çizelge C. 36 - 2021 yılında Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum	47
Çizelge C. 37 - 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	48
Çizelge C. 38 – 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	49
Çizelge C. 39 – Yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*	49
Çizelge C. 40 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	50
Çizelge C. 41 –2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	50
Çizelge C. 42 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	50
Çizelge C. 43 –2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	52
Çizelge C. 44 - 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı.....	52
Çizelge C. 45 – 2021 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	53
Çizelge C. 46 –2019 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi.....	53
Çizelge C. 47 –2019 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı.....	53
Çizelge C. 48 – 2021 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	54
Çizelge C. 49 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	54
Çizelge C. 50 – 2021 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	54
Çizelge C. 51 – 2021 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	55
Çizelge Ç. 52 – 2021 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	56
Çizelge Ç. 53 – 2021 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları	56
Çizelge E. 54 – Arazi kullanım sınıflandırması	70
Çizelge F. 55 – Bakanlık Merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2021 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	72
Çizelge F. 56 – Bakanlık Merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2021 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	73
Çizelge F. 57 – 2014-2021 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	73
Çizelge F. 58 – 2021 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	73
Çizelge G. 59 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	75
Çizelge G. 60 – 2021 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	76
Çizelge G. 61 – 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	76

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik A. 1- 2021 yılında Niğde istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik A. 2 - 2021 yılında Niğde istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik A. 3 - 2021 yılında Niğde istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik A. 4 - 2021 yılında Niğde istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik A. 5 - 2021 yılında Niğde istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik A. 6 –2021 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı	22
Grafik B. 7 - 2021 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	28
Grafik B. 8 - 2021 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	29
Grafik B. 9 – 2021 yılında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı	30
Grafik B. 10 – 2021 yılında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	30
Grafik B. 11 - 2020 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	33
Grafik B. 12 - 2020 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	33
Grafik C. 13 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	40
Grafik C. 14 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	43
Grafik C. 15 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	46
Grafik C. 16 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	47
Grafik C. 17 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	48
Grafik C. 18 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &	49
Grafik C. 19 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl) (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)	50
Grafik C. 20 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)	51
Grafik C. 21 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	52
Grafik C. 22 – 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	54
Grafik E. 23 – 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	69
Grafik F. 24 – 2021 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	72
Grafik F. 25 – 2021 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	73
Grafik F. 26 – 2021 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	74
Grafik G. 27 – ÇŞİDİM tarafından 2021 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	75
Grafik G. 28 – 2021 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	76
Grafik G. 29– 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı	77
Grafik G. 30 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı	77

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A. 1 – Niğde ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri.....	19
Harita D. 2- Tepebağları Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı	64
Harita D. 3- Kayardı Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı	66
Harita E. 4 – Niğde ilinin Çevre Düzeni Planı	71

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim D. 1- Tepe Bağlarından Genel Görünüm 1	65
Resim D. 2- Tepe Bağlarından Genel Görünüm 2	65
Resim D. 3 – Kayardı Bağlarından Genel Görünüm 1	67
Resim D. 4 – Kayardı Bağlarından Genel Görünüm 2.....	67

GİRİŞ

Niğde, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesinin güneydoğusunda ve Kapadokya bölgesinde yer alan merkezi Niğde kenti olan idari birimdir. Rakımı 1.229 m'dir. Aksaray, Nevşehir, Kayseri ve Konya illerine komşu olan Niğde, güneyde Bolkar Dağları ile İçel ilinden, güneydoğu ve doğudan Aladağlar'ın oluşturduğu doğal sınırlar ile de Adana ilinden ayrılır. Çamardı ve Ulukışla ilçeleri Akdeniz bölgesinde kalmaktadır.

Termal kaynakları, ören yerleri, zengin tarihi dokusu, doğal güzellikleri, dağ ve kış turizm olanakları kenti turizm merkezi yapan önemli unsurlardır.

Niğde İlinin 2019 yılı nüfusu 362.861 olup bir önceki yıla göre % 0.51'lik bir nüfus azalması gözlenmiştir.

Halkın esas geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Elma ağacı sayısında Niğde ili ülke sıralamasında ilk sırada yer alır. Ülke genelinde patates üretiminin ise % 25'lik bölümü bu ilde üretilir. Ancak Niğde Merkez Organize Sanayi, Bor Deri Organize Sanayi, halı fabrikası ve diğer küçük sanayi kolları Niğde halkı için önemli istihdam alanlarıdır. Geleneksel el sanatları bakımından Niğde önemli bir ildir. Niğde ilinde üretilen halılar dünyanın birçok ülkesinde müşteri bulmaktadır.

Niğde İl'inin en eski adının Nahita ya da Nakita olduğu öne sürülmektedir. Bu isme ilk kez İbn Bidi'de rastlanmıştır. Nakida adı kimi zaman Nekide olarak da kullanılmış, 14. yüzyılda aynı sözcük Arap harfleriyle Nîkde, daha sonrada nîkde olarak okunacak biçimde yazılmıştır. Cumhuriyet'ten sonra bu ad, Niğde'ye dönüştürülmüştür.

Niğde'nin antik tarihine ait bilgileri bölgede yapılan Bahçeli Köşk Höyüğü, Altunhisar Pınarbaşı Höyüğü, Çamardı Celaller Höyüğü, Göllüdağ Ören ve Divaralı Höyüğü kazılarında elde edebiliyoruz. Bu bilgilere dayanarak Niğde Tarihi MÖ 7000-5500'lü yıllardan itibaren başlatmamız mümkün olabilmektedir. Niğde yöresi, Hititlerin döneminde Tabal Konfederasyonu içinde bulunması nedeniyle, Tabal Toprakları diye anılıyordu. Tabal'ın geç Hititler dönemi merkezi Tuvanuva'da (Tyana) bugünkü Kemerhisar'dı. Niğde İç Anadolu Bölgesi'nin güney doğusundadır. Üç tarafı Toroslar'ın genç kıvrım dağları ile çevrilidir. Güneyi Orta Toroslar içerisinde yer alan Bolkarlar ve Aladağlar'ın kuzeye doğru kıvrımlanarak sokuldukları alan ile batısı ise Konya ovası ile birleşik Emen ovası sınırlanır. Matematiksel olarak 37 derece 25 dakika güney (S), 38 derece 58 dakika kuzey (N) paralelleri ile 33 derece 10 dakika batı (W) ve 35 derece 25 dakika doğu (E) meridyenleri arasında yer alır.

Kuzeybatıda Aksaray, kuzeyde Nevşehir, kuzeydoğuda Kayseri, batı ve güneybatıda Konya illeri ile komşu olan Niğde ili, güneyde Bolkar dağları ile Mersin, güneydoğu ve doğuda Aladağlar'ın oluşturduğu doğal sınırlar ile Adana illerinden ayrılır.

Bu sınırlar içinde yaklaşık 779,522 hm² yüzölçümüne sahiptir. Kuzeyde Misli Ovası ve güneyde Bor Ovası bir kenara bırakıldığında, son derece yüksek, dağlık ve akarsularca yarılmış arızalı bir görünüme sahiptir. Deniz seviyesinden olan yükselti Bor Ovası'nda 1000 metreyi bulurken, bu değer Misli Ovası kuzeyinde 1350 metreye ulaşır.

Niğde'de Orta Anadolu'nun tipik kara iklimi görülür. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır. Yağışların kar hali kışın, yağmur haline ise ilkbaharda rastlanmaktadır.

Niğde ilinde sanayi 1980 senesinden sonra ve bilhassa son senelerde gelişmeye başlamıştır. 1964'te 10 kişiden fazla işçi çalıştıran sanayi işyeri 3 iken, günümüzde bu sayı 50'yi aşmıştır. Başlıca sanayi kuruluşları; Çimento Fabrikası, Bor Şeker Fabrikası, Un Fabrikaları, Süt ve Süt Ürünleri Fabrikası, Niğde Meyve Suyu ve Gıda Sanayi, Beton Direk Fabrikası, Briket-tuğla Fabrikaları, Ulukışla Alçıtaşı İşletmesi, Otomobil Yedek Parça (rotbaşı, rotel ve rot çubuğu) Fabrikası. Ayrıca Niğde'de Tekir Marka Su Fabrikası ve doğal maden suyu üretim tesisi mevcuttur.

Niğde, Anadolu'nun buğday ambarı sayılan 10 il arasında yer alır. Türkiye'de en çok elma bu ilde Sazlıca kasabasında yetişir. Elmadan sonra patatesi meşhurdur Niğde ili beyaz baş lahanada üretiminde

2. sıradadır. Niğde'de Bor İlçesi'nde Kaynarca lahanası üretilmektedir. Lahana tarımı Kaynarca Köyü civarında yoğunlaşmıştır. Bunlara ilâveten baklagiller, ayçiçeği, patates, buğday, arpa, çavdar, fasulye, nohut, sarımsak ve şekerpancarı da yetişir.

Bağcılık da önemli yer tutar. İç Anadolu'da üzüm yetiştirmede en önde gelen illerdendir. Gübreleme, sulama, modern tarım araçlarının kullanılması ve ilâçlama hızla artmaktadır. Her çeşit üründe verim seneden seneye artmaktadır.

Niğde doğal güzellikleri, kültürel varlıkları ve termal kaynakları ile turizm açısından önemli cazibelere sahiptir.

Niğde Etnografya ve Arkeoloji Müzesi; 1976'da yapılmıştır. Antik Çağa ait eserlerle, Selçuklu ve Osmanlı devrine ait 12 bin eser sergilenir. Akmedrese de müze olarak kullanılmaktadır.

Türkler öncesi eserler

Tyana Harabeleri: Bor ilçesinin Kemerhisar bucağı yakınındaki şehir kalıntıları, Hititlere ait ve M.Ö. 2000 yılında önemli bir merkez olan Tuvana şehrine aittir.

Göllüdağ Harabeleri: Niğde'nin 40 km kuzeyinde Bozköy ve Kömürcü köyleri arasında Göllüdağ'da bir Hitit şehridir. Şehir kalıntıları 3 km² dir ve surlarla çevrilidir. M.Ö. 8. asırda yangın neticesi yıkılmış ve bir daha yapılmamıştır. Savaş ve tapınak kalıntıları vardır.

Tyana Su Kemerleri: Kemerhisar-Bahçeli kasabaları arasında Roma devrinden kalma su kemerleridir.

Roma Havuzu: Bahçeli kasabasıdır. Etrafı mermerle çevrili Roma devrine ait bir havuzdur.

Eski Gümüşler Manastırı: Niğde'ye 8 km mesafede, Gümüşler kasabasıdır. Roma devrinde yapılmıştır. Gümüşler Manastırı'nın üstten görünümü

Selçuklu ve Anadolu Beylikleri eserleri

Niğde Kalesi: Selçuklu Sultanı Birinci Alâaddin Keykubat yaptırmıştır. Selçuklu ve Osmanlı devirlerinde onarım gördüğü kitabe ve motiflerden anlaşılmaktadır. En son Fatih devrinde İshak Paşanın emriyle tâmir ettirilmiştir. Safevî ve Akkoyunlu tehlikesi sona erince kale tamir ettirilmemiştir. Kale üç surla çevrilmiştir. Fakat birçok yeri yıkılmış olan kalenin bedenlerinin bir kısmı evlerin duvarı olmuştur. Bugün tepenin kuzeydoğusunda bir hisarı içine alan kısım ayakta kalabilmiştir.

Alâaddin Camii: Birinci Alâaddin Keykubâd zamânında Niğde Sancakbeyi Zeyneddin Başara tarafından 1233'te yaptırılmıştır. Selçuklu sanatının günümüze kadar en iyi korunmuş eserlerinden olup, mihrap ve minberi çok güzel bir sanat âbidesidir. Niğde'nin en eski camisi olup Mîmar Sıddık bin Mahmud ve kardeşi Gazi yapmıştır. Sarı ve kül renkli kesme taştan yapılan câminin doğu kapısı son derece güzel geometrik motiflerle süslüdür. Cami süslemeleri bakımından Selçuklu devrinin en kıymetli eserlerinden biridir. Damalı minaresi camiye ayrı bir güzellik katmaktadır. Caminin kapısı yılın belli bir zamanında sabahın ilk ışıklarının kapıya vurmasıyla kapıda bir kız silüeti görülür. Rivayete göre caminin mimarı hükümdarın kızına âşık olur ve kızın güzelliğini motiflere işler.

Sungur Bey Câmii ve Türbesi: Moğol asıllı Sungur Bey tarafından 1335'te yaptırılmıştır. On sekizinci asırda geçirdiği yangından sonra yeniden yapılmıştır. Mimari özelliği ve taş işçiliği şahane olan caminin süslemeleri çok zengindir. İlk yapıldığında iki minareliydi. Caminin yanında Sungur Bey'e ait sekiz köşeli bir türbe vardır.

Şah Mescidi: Sungur Bey Camii yakınında olup 1413'de yaptırılmıştır. Kare plânlı bir camidir.

Hanım Camii: Alâeddin Tepesi'nin doğusunda olup 1452'de yapılmıştır. Arife Hanım tarafından tamir ettirildiği için Hanım Camii olarak bilinir. Karamanoğulları devri eseridir.

Ulu Cami (Bor): Bor ilçesindedir. Karamanoğlu Alâeddin Bey tarafından 1410'da yaptırılmıştır. Cami dikdörtgen biçimindedir.

Ak Medrese: Karamanoğlu Alâeddin Ali Bey tarafından 1409'da yaptırılmıştır. Adını kapısındaki beyaz mermerden alır. Selçuklu mimari tarzının çok güzel bir örneğidir. Ali Bey Medresesi de denir. 1936'da restore edildikten sonra arkeoloji müzesi olarak kullanılmaktadır. Geometrik motiflerle süslü giriş kapısı çok güzeldir.

Hüdavend Hatun Türbesi: Hüdavend Hatun Türbesi Niğde'nin en önemli simgelerinden biridir. Moğol İlhanlı valisi Sungur Bey zamanında, Dördüncü Kılıç Arslan'ın kızı Hüdavend Hâatun tarafından 1312 senesinde yaptırılmıştır. Sekizgen plânlı yapı içten kubbe, dıştan piramit çatı ile örtülüdür. Doğusunda bulunan taçkapı yıldız geçmeler ve çeşitli motiflerle süslenmiştir.

Gündoğdu Türbesi: Hüdavend Hatun Kümbetinin yanındadır. 1344'te ölen Hakkı Besvap için yaptırılmıştır. Kare plânlı yapı içten kubbe, dıştan piramit çatı ile örtülüdür. Türbenin kapısı geometrik, bitki ve örgü motiflerinden meydana gelen kuşaklarla çevrilidir.

Sungurbey Kütüphanesi: Emîr-ül-ümerâ Seyfeddîn Sungur Ağa tarafından 1335 senesinde yaptırılmıştır. Günümüzde İl Halk Kütüphanesi olarak kullanılmaktadır.

Osmanlı Devleti eserleri

Paşa Camii; On beşinci asra ait Osmanlı eseridir. Ali Paşa tarafından yaptırılan camiye oğlu Murad Paşa genişletmiştir. 1909'da tamir gören caminin yanında türbe ve çeşme vardır.

Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı; Ulukışla ilçesinde yer almaktadır. 1615-1616 yıllarında Osmanlı sadrazamlarından Mehmet Paşa tarafından inşa ettirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğundan günümüze kadar yaşayan en büyük kervansaraylardan olma özelliğini taşımaktadır. 2006-2007 yıllarında Kayseri Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restore edilmiştir.

Dışarı Camii; On altıncı asır Osmanlı eseridir. Tek kubbelidir. İnce işçilikli ve sedef kakmalı minber Sungur Bey Camiinden getirilmiştir.

Niğde Kalesi Saat Kulesi; Niğde Saat Kulesi 19. yüzyıl Osmanlı eseridir. Kalenin eski batı burcu üzerine yapılmış bulunan saat kulesi 19. yüzyıla tarihlenir. Niğde'nin sembolü olarak da kabul edilir. Kitabesi olmadığı için hakkında fazla bilgi yoktur.

Kiliseler; Niğde'de, 1800'lü yılların başlarında yapılmış il, ilçe ve köylerde birçok kilise bulunmaktadır. Mimari yapı tarzları birbirine çok yakındır. Dikdörtgen, basit haç planlı, üç nefli, üç apsisli, yarı açık narteksli, kırma çatılı ve yontu taştan yapılmış bazilikalardır. Mimarisine büyük önem verilen çatı kaplamaları çeşitlilik arz eder. İç bezemelerindeki kalem işlerinde geç dönem Türk-Barok üslubunun izleri görülür. Bugün bir kısmı sosyal amaçlı kullanılan kiliselerin, buldukları yerler; Yukarı Kayabaşı, Sungurbey Mahallesi Rum kilisesi, Eski saray mahallesi. Ermeni Kilisesi, Kumluca, Hamamlı, Konaklı, Fertek, Küçükköy, Yeşilburç, Ballıköy, Hançerli, Hasaköy ve Dikilitaş, Altunhisar, Ovacık, Uluğağaç, Kiçağaç, Tırhan, vb. yerlerde geç Osmanlı döneminde yapılmış kiliseler mevcuttur.

Doğal turistik yerler

Demirkazık Tepesi; Çok güzel manzaraları olan bu dağ yaz ve kış ayrı güzelliklere sahiptir. Kayak evinin bulunduğu bu dağ, kış sporlarına müsaittir. Dağcılık tesisleri ve alabalık üretme çiftliği vardır.

Köşk; Bor ilçesinin Bahçeli kasabasında yeşillik ve sulak bir mesire yeridir.

Keten Çimeni; Suyu bol, manzarası güzel ve yeşil bir yayladır. Çok büyük bir yayla olup düzlüğü de türkülere ilham kaynağı olmuştur. Niğde'de bulunan en büyük yüz ölçümüne sahip yayladır.

Değirmenli Damlataş Mağarası; Sulardan oluşan sarkıtlarla ve elektrikli aydınlatmasıyla Görülmeye değer bir tarihi eserdir.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1'te verilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge A. 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2019 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2020 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim'den 31 Marta kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	250	240	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	7	6	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.2' de verilmektedir.

Çizelge A. 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A. 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A. 4 –2021 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri (ÇŞİDİM, 2022)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Çimento	1	1
Şeker Fabrikası	1	1
TOPLAM	2	2

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} - 10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak

yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂= O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A. 5 – 2021 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları

(Enerya Kapadokya Gaz Dağıtım A.Ş., Sosyal Yardımlaşma Vakıfları, Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü, 2022)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi				Konut Dışı	33.197.285		
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut	11.656			74.026.730			

2021 yılında kullanılan fuel-oil miktarına ilişkin veri bulunmamaktadır.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

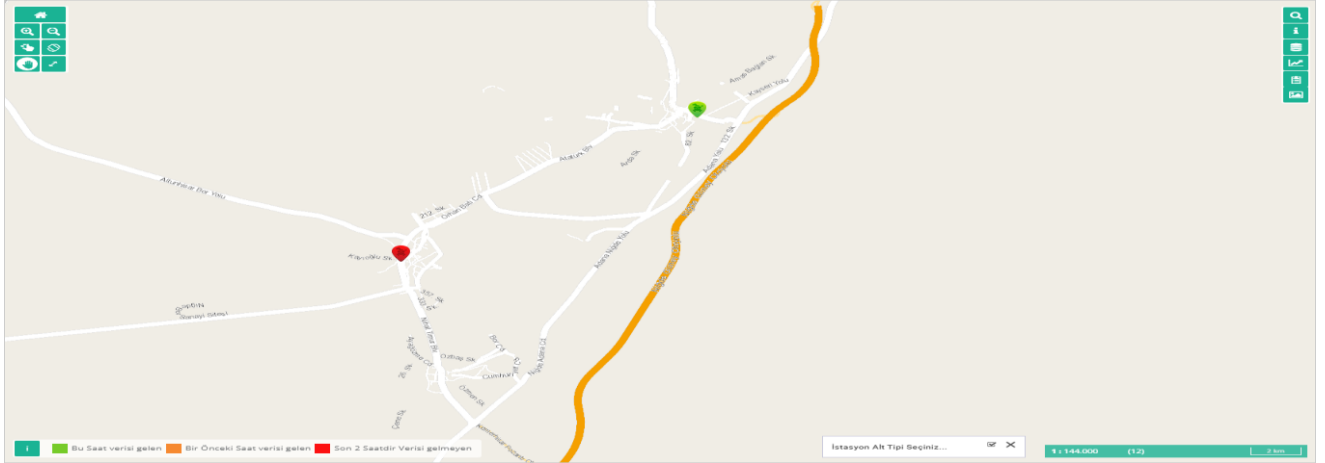
İlde hava kalitesinin kontrolü konusunda temiz hava eylem planı doğrultusunda personel imkanları doğrultusunda denetim ve kontroller yapılmıştır.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından hazırlanarak Bakanlığımızca onaylanan Temiz Hava Eylem Planı kapsamında aşağıdaki eylemler belirlenmiş olup denetim odaklı eylemlerin gerçekleştirilmesi imkanlar ve personel durumuna bağlı olarak süreklilik arz etmektedir.

- Halkın bilgilendirilmesi
- ÇED Raporlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi
- Emisyon konulu çevre izin alan tesis sayısının artırılması
- Hava kalitesi ölçüm istasyonu işletimi
- Evsel ısınma ile ilgili denetim yapılması
- Sanayi kaynaklı hava kirliliği ile ilgili denetim yapılması
- Motorlu taşıt egzoz emisyon denetimi

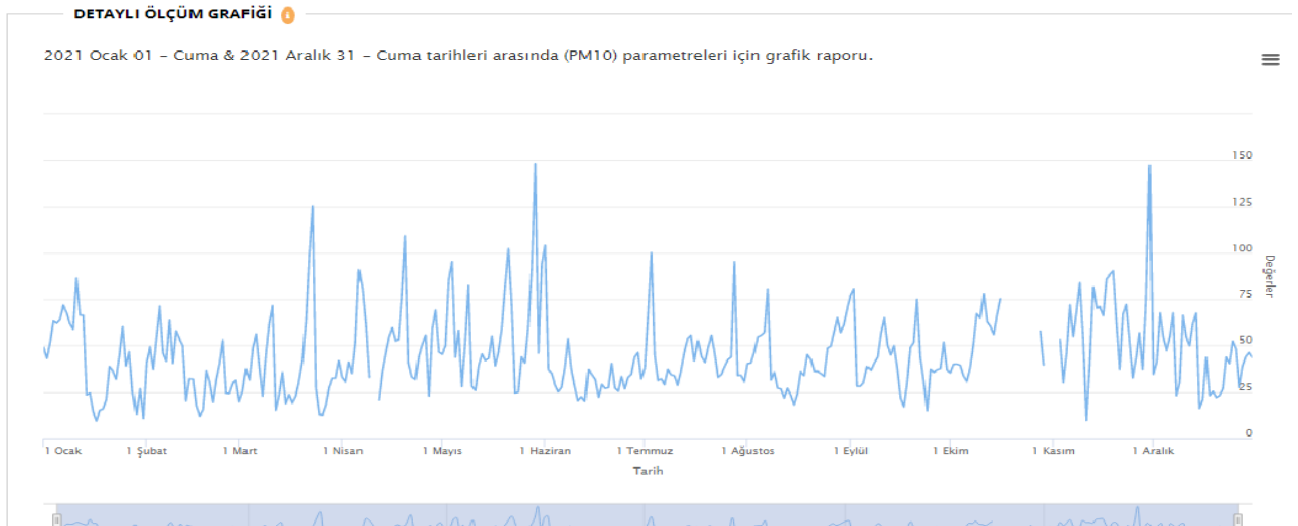
A.4. Ölçüm İstasyonları

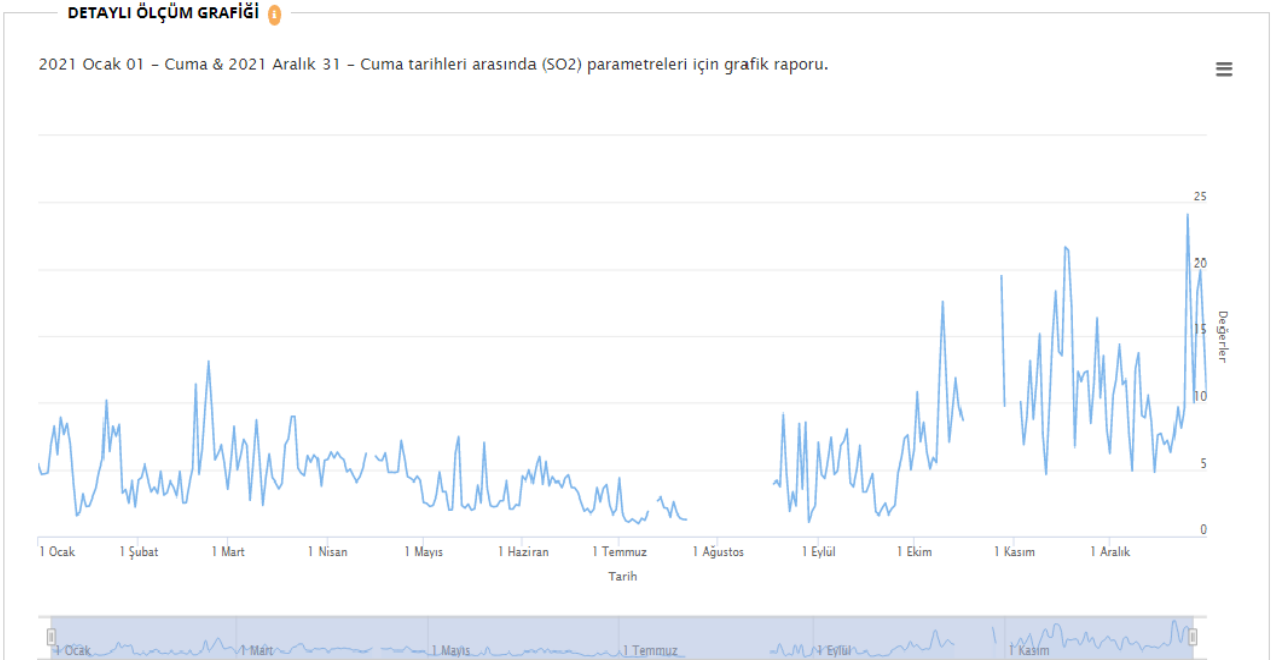
Harita A. 1 – Niğde ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

Çizelge A. 6- 2021 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler (sim.gov.tr, yıl)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
1 Niğde Merkez (Selçuk Mah.)	37,968398 °K 34,685573 °D	X	X	X	X		X
2 Niğde Bor	37,887291 °K 34,553902 °D	X	X				X

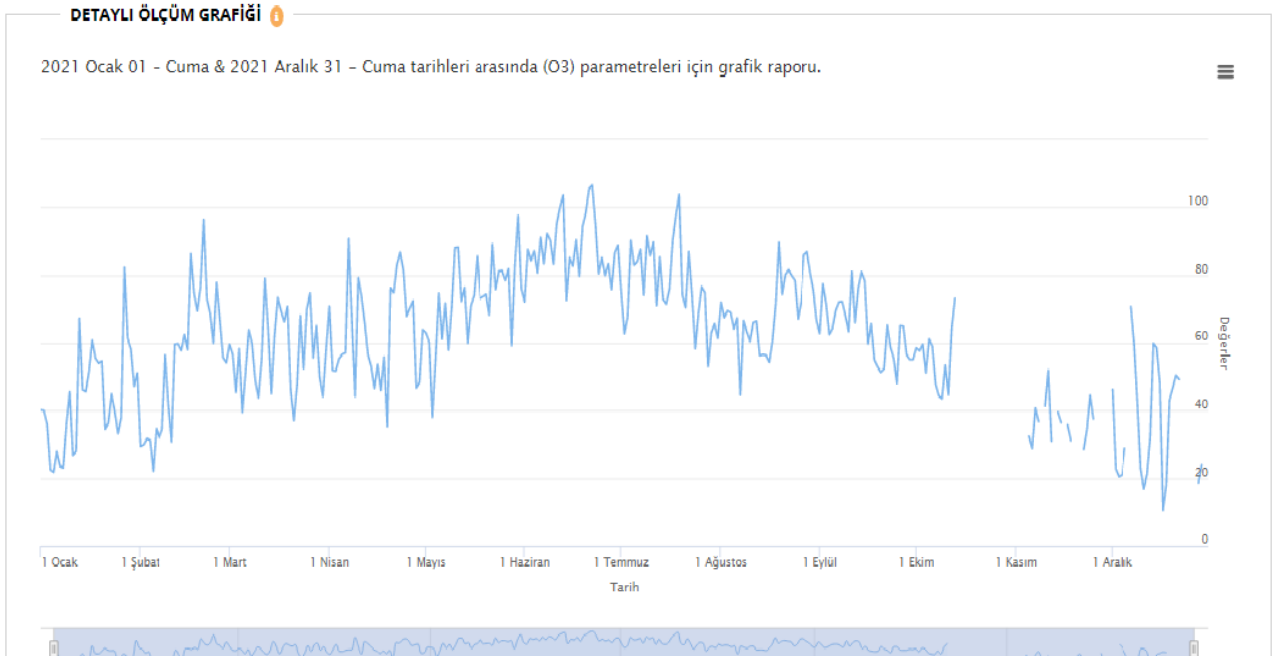
Grafik A. 1- 2021 yılında Niğde istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği* (sim.gov.tr, 2022)

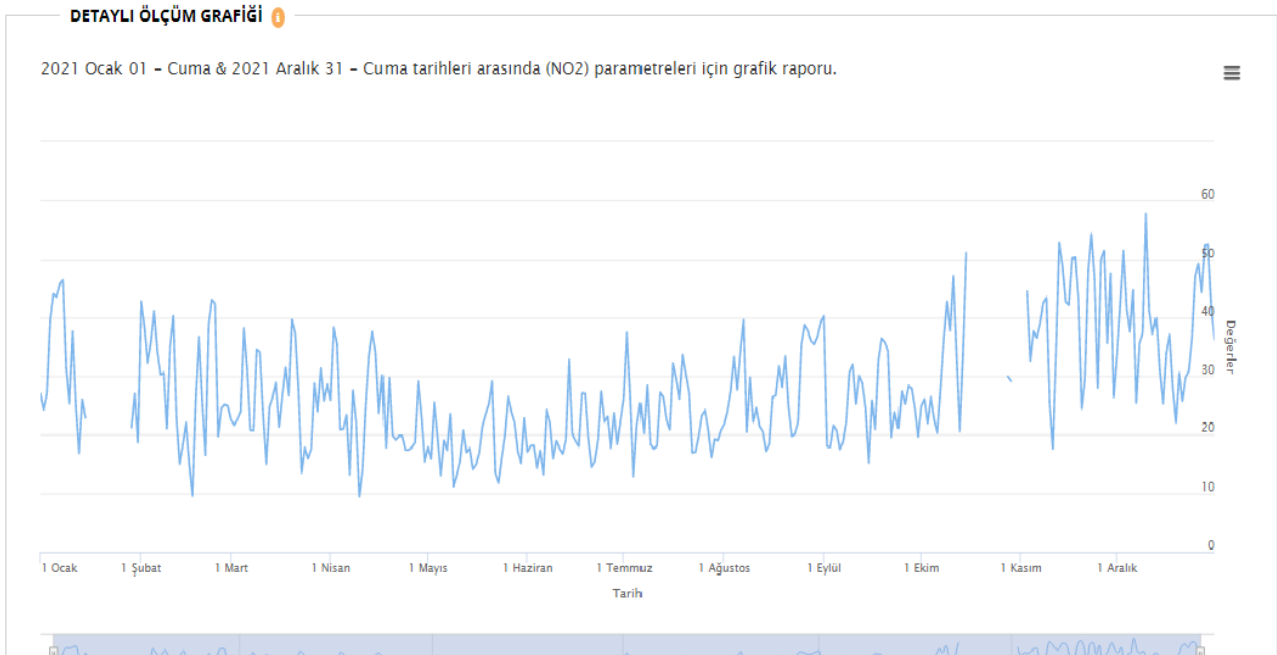
Grafik A. 2 - 2021 yılında Niğde istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.gov.tr, 2022)

Grafik A. 3 - 2021 yılında Niğde istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.gov.tr, 2022)

Grafik A. 4 - 2021 yılında Niğde istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.gov.tr, 2022)

Grafik A. 5 - 2021 yılında Niğde istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.gov.tr, 2022)

* İlimizde 2021 yılında kurulan Niğde-Bor istasyonuna yönelik veri akışı 2021 yılında tüm yıl kapsamadığından söz konusu veriler işlenmemiştir.

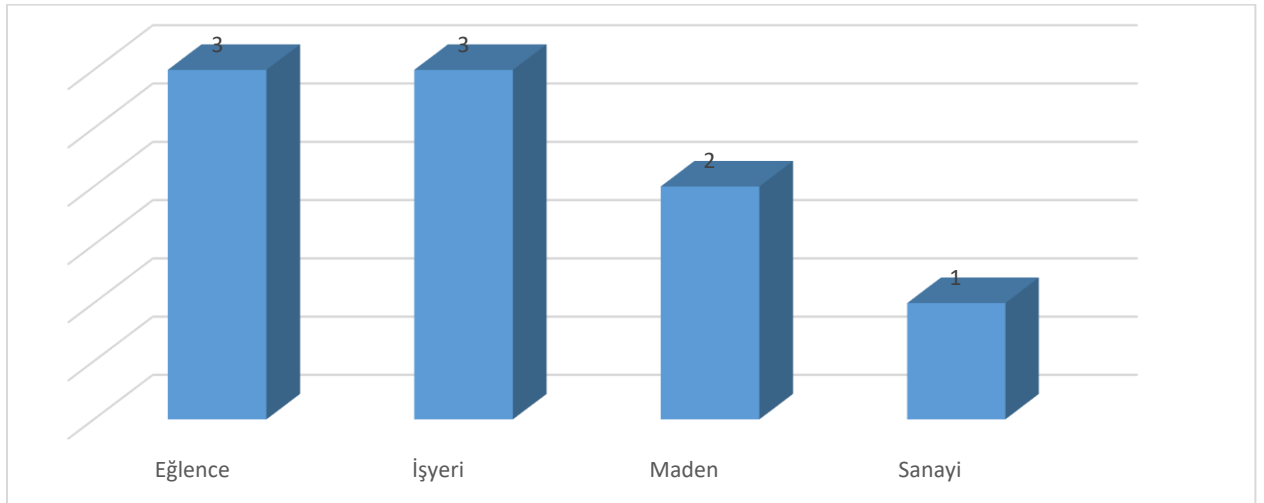
Çizelge A. 7 - 2021 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2022)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	5	0	37	12	483	0	12		29	0	41		54	0
Şubat	5	0	37	6	429	0	9		25	0	35		57	0
Mart	5	0	49	5	337	0	9		23	0	32		62	0
Nisan	3	0	56	14	249	0	6		18	0	24		72	0
Mayıs	3	0	34	15	259	0	5		19	0	25		88	0
Haziran	1	0	45	2	291	0	6		23	0	29		77	0
Temmuz	4	0	41	7	331	0	7		27	0	35		69	0
Ağustos	4	0	43	9	324	0	9		25	0	35		64	0
Eylül	9	0	53	8	370	0	14		33	0	48		52	0
Ekim	12	0	59	11	531	0	27		41	0	72		34	0
Kasım	10	0	42	20	498	0	22		37	0	62		35	0
Aralık	8	0	33	9	481	0	15		32	0	49		45	0

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Çevresel Gürültü

Şikâyetlerle ilgili İl müdürlüğümüzce yerinde inceleme ve denetim yapılmakta olup, yapılan değerlendirmeler sonucunda gerekirse Çevresel gürültü ölçüm ve değerlendirme raporu hazırlatılarak rapor sonucunda gerekli iş ve işlemler yapılmaktadır.

Grafik A. 6 –2021 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Konu hakkında çalışma yapılmamıştır.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

İlimizde motorlu araçlarla ilgili egzoz emisyon ölçümü yapmak üzere, 2021 yılında 11 sabit istasyon ve 1 adet seyyar istasyon olmak üzere toplam 12 adet yetkili egzoz ölçüm istasyonu bulunmaktadır.

Çizelge A. 8 - 2021 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı (TUİK, 2022)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
12	114.153	-

Çizelge A. 9 – Tamamlanan Bisiklet Yolları (Belediyeler, 2022)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Niğde	Selçuk Kanal Boyu	2.0

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimiz hava ölçüm istasyonunun 2021 yılında yapılan PM₁₀, SO₂, CO, NO₂ ve O₃ ölçümleri verileri incelendiğinde; Hava ölçüm istasyonunda özellikle kış döneminde PM₁₀ ve SO₂ değerlerinin kış döneminde artış olduğu gözlemlenmiştir. Hava kalitesi izleme istasyonuna yaklaşık 4 km. mesafedeki Hıdırlık mevkiinde yoğun bir şekilde yapılan madencilik faaliyetlerinden dolayı PM₁₀ parametresi özellikle rüzgârlı günlerde artış göstermektedir.

İlde hava kirletici emisyonların azaltılmasına ilişkin tedbirler Mahalli Çevre Kurulu Kararlarınca belirlenmektedir. Bu kapsamda il merkezinde toplam kükürt miktarı en çok % 0,9 olan ithal kömür kullanılmakta, merkez ilçeler dışında ise toplam kükürt miktarı max. % 2 olan yerli kömürün kullanımına müsaade edilmektedir.

Kent merkezinde hava kirliliğinin artışında trafikten kaynaklanan kirlilik önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle trafiğe çıkan araçların egzoz gazı ölçümlerini yaptırmalarının sağlanması ve çevre yollar inşa edilerek şehir içi trafiğinin bir bölümünün şehir dışına taşınması ve hızlandırılması hedeflenmektedir.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Niğde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Sosyal Yardımlaşma Vakfı

İl Emniyet Müdürlüğü

Enerya Kapadokya Gaz Dağıtım A.Ş.

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B. 10 –İlin akarsuları
(DSİ,2021)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İli Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Tabakhane Deresi		27	1,258		
Uzandı Deresi		20	0,145		
Ören Deresi		18	0,152		
Ömerli Deresi		17	0,690		
Murtaza Suyu		12	0,180		
Uluğağaç Deresi		22	0,155		
Kovalık Deresi		10	0,129		
Melendiz Çayı		33,4	1,875	Uluırmak	
Karapınar Deresi		29	0,446	Kızılırmak	
Ecemiş Çayı		30	7,887	Seyhan	
Çakıt Suyu		36	7,038	Seyhan	
Diğerleri					

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.11 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ,2021)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alan (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Gebere Barajı			340			Sulama
Gümüşler Barajı			350			Sulama
Murtaza Barajı			216			Sulama
Akkaya Barajı			1620			Sulama
Uluğağaç Barajı			690			Sulama
Bor Postallı Prof. Dr. Dincer Topacık			658			Sulama
Ulukışla Darboğaz Barajı			196			Sulama
Yeşilburç Barajı						Sulama
Altunhisar barajı			232			Sulama
Haçerli Barajı			42			Sulama
Ören Barajı						Sulama
Kayırlı Barajı						Sulama
Ulukışla Handeresi Barajı						Sulama
Koyunlu Göleti			146			Sulama
Çiftlik Azatlı Göleti						Sulama
Bor Kılavuz Göleti						Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Çizelge B.12 – Yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ, 2022)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Toplam Yeraltı Suyu	394

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.13- 2021 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(DSİ,20212)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzey	Niğde Ulukışla Çiftehan Köyü Çıkışı Köprüsü-Çiftehan Çayı					936 m				9,111
Yüzey	Niğde Ulukışla Horoz Köyü Kırkgeçit Deresi									< 5,00
Yüzey	Akkaya Barajı Mansap Ereğli Tahliye					1173				15,684
Yeraltı	Bahçeli							Niğde-Bor	6411667-4190218	27
Yeraltı	Çukurkuyu			Sulama				Niğde-Bayat	601218-4197480	8,462
Yeraltı	Hallaç			Sulama				Niğde-Hallaç	646798-4190361	13,815
Yeraltı	Bor			Sulama				Niğde-Bor	636275-4194677	34,07
Yeraltı	Bor			Sulama				Niğde-Bor	634846-4191356	30,9575
Yeraltı	Çukurkuyu			Sulama				Niğde-Bor	620767-4193953	7,535
Yeraltı	Akçaören			Sulama				Niğde-Akçaören	611848-4208282	11,094

Yeraltı	Ulukışla			Sulama				Niğde- Ulukışla	613829- 4208519	6,16
Yeraltı	Bayat							Niğde- Bor	618651- 4200145	16,704
Yeraltı	Bereke							Niğde- Bor	632936- 4179387	28,94
Yeraltı	Bahçeli							Niğde- Bor	641659- 4190218	27
Yeraltı	Çavdarlı			Sulama				Niğde- Merkez	665118- 42118959	21,015
Yeraltı	Şeyhler			Sulama				Niğde- Çiftlik	625688- 4226561	<0,25
Yeraltı	Çarşı			Sulama				Niğde- Çiftlik	631227- 4225643	22,615
Yeraltı	Hasaköy			Sulama				Niğde- Merkez	649098- 4230560	17,74
Yeraltı	İnli			Sulama				Niğde- Merkez	648920- 4227067	15,02
Yeraltı	İnli			Sulama				Niğde- Merkez	658818- 4227308	11,31

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İlimizde endüstrinin yayıldığı alanlar genel olarak Niğde Organize Sanayi Bölgesi, Bor Karma Organize Sanayi Bölgesi, Niğde Merkez Ata Sanayi ve küçük sanayi işletmeleridir. Organize sanayi bölgeleri su kaynağı olarak yeraltı suyu kullanmaktadır. Sanayi sitelerinde şebeke suyu kullanılmakta olup, atıksuları kanalizasyon sistemlerine bağlıdır. Niğde Merkez ve Bor Karma Organize Sanayi Bölgelerinin atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Niğde OSB'den deşarj olan atıksu miktarı yaklaşık 766.500 m³/yıl, Bor Karma OSB'den deşarj edilen atıksu miktarı yaklaşık 548.000 m³/yıl'dır.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

İlimizde 28 adet Belediye bulunmaktadır. Niğde Belediyesinin Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi ile Bor Belediyesinin, Altunhisar Belediyesinin, Çukurkuyu Belediyesinin, Edikli Belediyesinin ve Karatlı Belediyesinin doğal arıtması mevcuttur. Merkez Aktaş Belediyesi ve Gümüşler Belediyesi, Niğde Belediyesi ile protokol yapmış olup; atık suları Niğde Belediyesi Atıksu Arıtma tesisinde bertaraf edilmektedir. Diğer belediyelerin kanalizasyon iş termin planları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne teslim edilmiştir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

2019 yılında ilimizde kullanılan gübre miktarı toplam 192.865 tondur.

B.3.2.2. Diğer

Atıklar, Düzenli Katı Atık Depolama Tesisinde bertaraf edilmektedir.

B.4. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Niğde Merkez İlçe

Niğde İl Merkezine verilen içme suyunun tamamı yer altı kaynaklarından sağlanmaktadır. Faal durumda 40 adet kuyu bulunmaktadır.

Niğde İli Altunhisar İlçesi

Altunhisar İlçe Merkezine verilen içme suyunun tamamı yer altı kaynaklarından sağlanmaktadır. Faal durumda 6 adet kuyu ve 3 adet su deposu bulunmaktadır.

Niğde İli Çiftlik İlçesi

İlçenin su ihtiyacı; 2 adet sondaj kuyusu ve 1 adet doğal su kaynağından sağlanmaktadır. Avlayan Kaptajından alınan doğal su kaynağının debisi 4 lt/sn I. Kuyu 6 lt/sn II. Kuyu 20 lt/sn Debi su kapasitesine sahiptirler. İlçeye su ; ilçenin güneyinde Altunhisar yolunun 4. Km'sinde mevcut bulunan 1620 m Rakımlı depodan sağlanmaktadır. Merkeze 3850 metre uzunluğunda Q 150 mm AÇP Boru ile gelmekte bu noktadan sonra 1200 metre Q 125 PVC, 8000 metre Q100 AÇP ve 15000 metre Q 65 PVC borularla dağıtım yapılmaktadır.

Niğde İli Çamardı İlçesi

İçme Su Kaynaklarının kapasiteleri 2010 Yılı ve 2011 yılı itibarıyla normal olup saniyede 14 litre su taşımaktadır. Suların ilettiği boru PVC ve Espas ve bir kısmı demir boru sağlanmaktadır. İçme suların ilçeye 16 ve 4 km uzaklıktaki yerlerden gelmektedir ve ilçeye dağılımı 50 km yi bulmaktadır.

Niğde İli Ulukışla İlçesi

Yeraltı içme suyu isale hatları 80'lik 3 inç 10 atü, 100'lük 4 inç 10 atü ve 150'lik 6 inç asbestli borular olmak üzere toplam 90.000 metredir. Derin kuyu pompalarından temin edilen içme suları, cazibeli kaynak suları, drenaj ve kastajlardan sağlanan sular olmak üzere ilçeye 3 ayrı sistemden su sağlanmaktadır. Derin kuyu pompalarından yazları tam kapasiteli olmak üzere 9 adet pompadan saniyede 3 inçlik olmak üzere günlük 6000 ton su sağlanmaktadır.

Niğde İli Bor İlçesi

Bor İlçe Merkezine verilen içme suyunun tamamı yer altı kaynaklarından sağlanmaktadır. Faal durumda 13 adet kuyu bulunmaktadır. İçme suyunun tamamının kuyu suyundan alınmaktadır.

Grafik B. 7 - 2021 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Belediye Başkanlıkları, 2022)

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı 16.166.686 m³ dür. Arsenik Arıtma Tesisi mevcut olup içme suyunda arsenik bulunmaması sebebiyle kullanılmamaktadır. 2021 yılında evsel amaçlı su tüketimi 6.038.275 m³ ve sanayi amaçlı 383.430 m³ içme suyu tahakkuk edilmiştir.

Bor ilçesinde 13 adet aktif kuyunun bulunmaktadır. Ayrıca içme ve kullanma sularımızdaki arsenik değerini yönetmelik standartlarına uygun kılabilmek için paket arsenik arıtma tesisi bulunmaktadır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İçme Suyu YAS kuyularından temin edilmektedir.

B.5.2. Sulama

İlimizde 269.027 hektar alanda tarım yapılmakta olup 125.898 hektar alanda sulu tarım yapılmaktadır. Sulama yapılan alanlarda salma, yağmurlama ve damlama sulama yöntemleri uygulanmaktadır.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

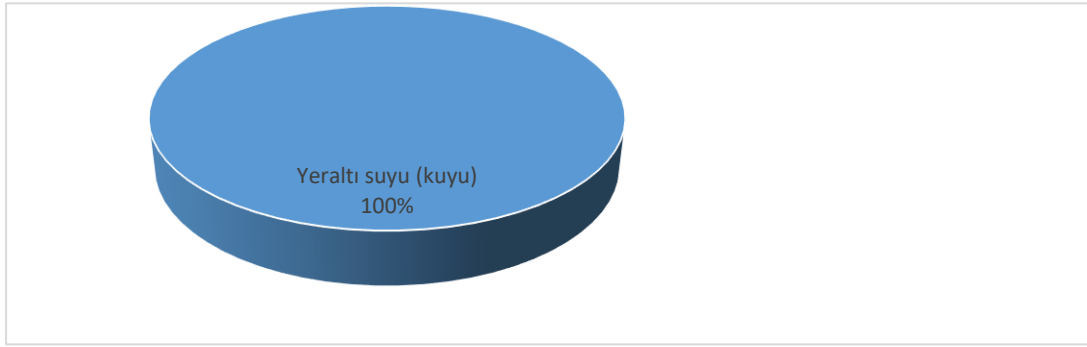
İlimizdeki toplam 269.027 hektarın 22.500 hektar alanında salma sulama yapılmaktadır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizdeki toplam 269.027 hektarın 29.798 hektar alanında damlama sulama 73.600 hektar alanda yağmurlama sulama yapılmaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayi tesisleri yeraltı su kaynaklarını kullanmaktadır. Endüstriyel sıvı atıkların yer üstü ve yer altı su kaynaklarını kirletmesini önlemek çevreye olan zararlı etkilerini önlemek amacı ile Niğde Organize Sanayi Bölgesinde ve Bor Karma Organize Sanayi Bölgesinde arıtma tesisi faal durumdadır.

Grafik B. 8 - 2021 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(Belediye Başkanlıkları, 2022)

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

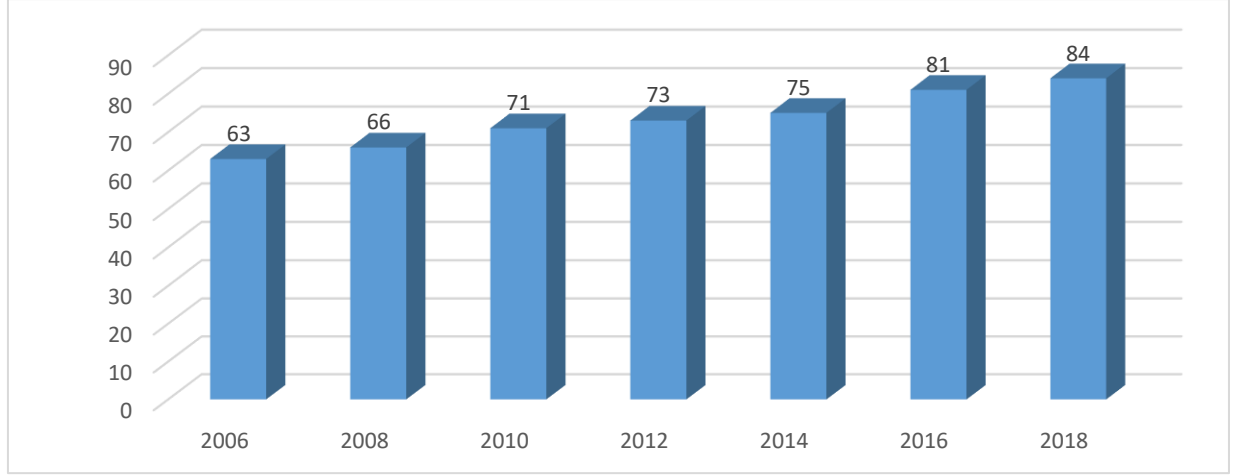
İlimizde; su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulmuş hidroelektrik santrali bulunmamaktadır.

B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

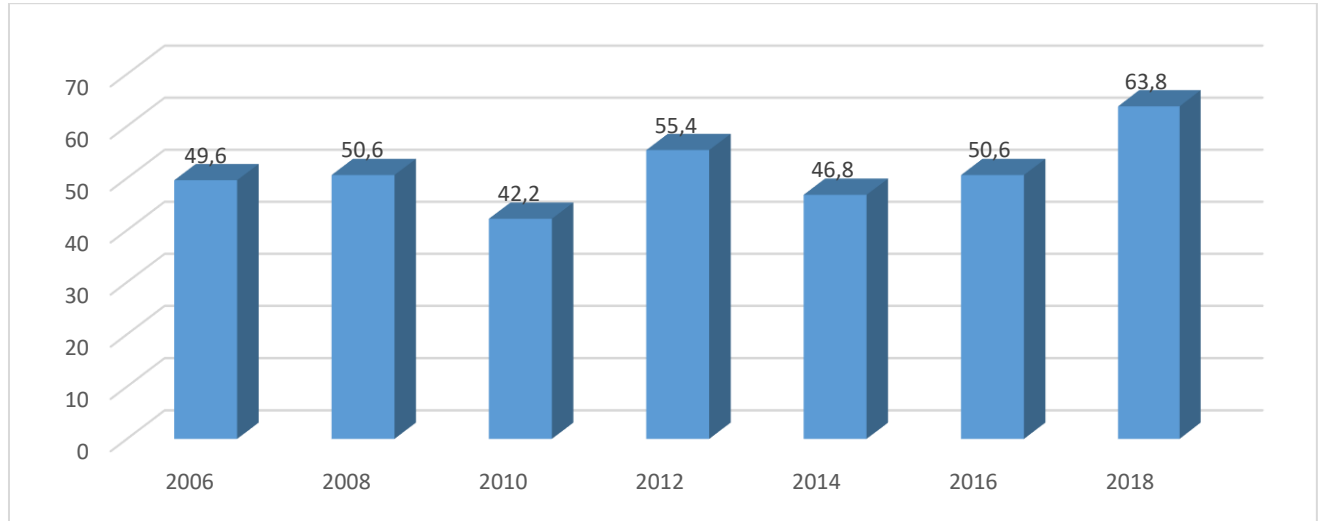
İl genelinde rekreatiyonel (park, bahçe sulaması, havuz suları gibi.) amaçlı kullanılan sular yer altı sularından karşılanmakta olup 2.600.00 m³ su kullanılmıştır.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Grafik B. 9 – 2021 yılında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı
(TUİK veri tabanında 2021 yılı için veri bulunamamıştır)

Grafik B. 10 – 2021 yılında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı
(TUİK veri tabanında 2021 yılı için veri bulunamamıştır)

Çizelge B.14 – 2021 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, 2022)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	Niğde Belediyesi	X	X		X	X	20,4	Var	0,22	Akkaya Barajı	Yok	125.000	2.400
İlçeler	Bor Belediyesi	X			X	X	24,5	Yok	0,11	Emen Ovası	Yok	41.447	
	Altunhisar Belediyesi	X			X		1,2	Yok		Aliköy Mevkii	Yok		
	Çukurkuyu Belediyesi	X			X		1,44	Yok			Yok		
	Edikli Belediyesi	X			X	X	0,5	Yok			Yok		
	Karaatlı Belediyesi	X			X	X	0,5	Yok			Yok		

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

İlimiz, Merkez İlçesi sınırları içerisinde bulunan Niğde Organize Sanayi Bölgesine ait 1 adet (Fiziksel-Biyolojik) atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. İlimiz, Bor İlçesi sınırları içerisinde bulunan Bor Karma Organize Sanayi Bölgesine ait 1 adet (Fiziksel-Biyolojik-Kimyasal) atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır.

Çizelge B.15 – 2021 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu
(Niğde OSB ve Bor Karma OSB, 2022)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
BOR KARMA OSB	Faal	1500	Yok (SAİS Muafiyeti mevcut)	Fiziksel Kimyasal Biyolojik	10	Çürüköz Deresi
NİĞDE OSB	Faal	4000	Yok (SAİS Muafiyeti mevcut)	Fiziksel Biyolojik	5	Akkaya Barajı

Çizelge B.16– 2021 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, 2022)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi		5
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	-	-
Diğer	-	-

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi İlimiz Hıdırlık Mevkiinde bulunmaktadır. 2013 yılı içerisinde faaliyete başlamıştır. Tesiste yapım aşamasında jeomembran ve kil tabakası serilerek, tesiste oluşabilecek atık suların yeraltı sularına ve toprağa karışımının engellenmesi amaçlanmıştır. Tesiste biriken/oluşan atık suların toprağı ve suyu kirletmemesi için 800 m³ (20*20*2) kapasiteli sızıntı suyu toplama havuzunda biriktirilmektedir. Ayrıca; gözlem kuyularından alınan numuneler neticesinde biriken atık suların bir kısmı geri devirle sızıntı suyu toplama havuzuna gönderilirken, bir kısmı da Niğde Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisinin uygun bulmasıyla arıtma tesisine deşarj edilmektedir.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Niğde ili kanalizasyon şebekesi ana kolektör hattı ile toplanarak, Sarıköprü, Bucakçayır mevkiinde Belediye Atıksu arıtma tesisinde arıtma işleminden sonra tarımsal sulama amaçlı olarak Akkaya barajına verilmektedir.

Çizelge B.17– 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, 2021)

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
13.786.330	40.470	0	0	227.480	0	0	14.054.280

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Tarım arazilerinde gübreleme (şeker, nitrat, üre vb.) fazla yapıldığından toprakta pH değeri düşerek asit miktarının artmasına neden olmaktadır. Ayrıca toprak yapısı bozulmaktadır. Atıkların toprak yapısında meydana getireceği zararları ile ilgili Tarım ve Orman İl Müdürlüğüne yapılan bir çalışma olmadığından bu konu ile ilgili bilgiler mevcut değildir.

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” kapsamında tespit edilmiş kirlenmiş saha ve temizleme çalışması yapılan saha bulunmamaktadır.

Çizelge B. 18 - 2021 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, 2021)

Şüpheli Saha Sayısı	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirlenmiş Saha Sayısı
0	0	0

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Grafik B. 11 - 2020 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, 2021)

Grafik B. 12 - 2020 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, 2021)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

İlimizde bulunan Maden Kanunu kapsamındaki faaliyetlerin (açık-kapalı, yerüstü madencilik işletmelerinin) ekonomik ömürlerinin tamamlanmasına müteakiben çevreye vermiş oldukları tahribatların rehabilitesi amacıyla Bakanlığımızın çıkarmış olduğu Doğaya Yeniden Kazandırma Yönetmeliği gereğince tüm faaliyet sahiplerinden yeniden kazandırma planı alınmış olup takibi yapılacaktır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B. 19 – 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(Kaynak, Yıl)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot		
Fosfor		
Potas		
TOPLAM		

Çizelge B. 20 - 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2022)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Bitki zararlıları	37.400	
Herbisitler	Yabancı ot mücadelesi	61.500	
Fungisitler	Fungal hastalıklar	20.500	
Rodentisitler	Tarla faresi mücadelesi	350	
Akarisitler	Akar mücadelesi	3.200	
Diğer	-	9.200	
TOPLAM		132.150	269,027

Çizelge B. 21 - 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2022)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
-	-	-	-	-

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Tarımın bütün kollarında kaliteli tohumluk, mekanizasyon, bitki ıslahı gibi etkili koruma tedbirlerinin yanında sulama ve yağışa bağlı olarak gübreleme yapmakta gerekmektedir. Çevre kirliliğine ve doğal dengenin bozulmasına neden olan en büyük etkenlerden biri yoğun olarak kimyasal maddelerin kullanıldığı tarımsal faaliyetlerdir. Üstelik kimyasalların kullanıldığı tarım yöntemi yalnızca çevre kirliliği ve doğal dengenin bozulmasına neden olmamakta aynı zamanda besin zinciriyle tüm canlılara ulaşarak yaşamlarını tehdit etmektedir. Kıraç arazilerde dekara atılacak gübre miktarı toprak yapısına ve yapılacak toprak tahliline göre tavsiye edilir. Bu miktarlar sanayi ürünleri ve sulu arazilerde artırılabilir. Türkiye'deki yanlış tarım uygulamalarından bir diğeri de hayvansal gübre uygulamalarında gübrenin sıvı kısmının, katı kısımdan ayrılmasıdır. Bu yöntem gübrenin azot bakımından zengin kısmının boşa gitmesine sebep olurken amonyak emisyonlarına da yol açmaktadır. Çiftliklerde oluşan hayvansal gübrenin miktarı fazla ise çürütücü kullanılarak, olmadığı durumlarda ise gübrenin toprağa uygulanması yöntemiyle gübreleme gerçekleştirilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken, hayvansal gübrenin emisyonu sebep olmayacak şekilde toprağa verilmesidir.

Kaynaklar

- Niğde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği
- TÜİK
- Belediye Başkanlıkları
- Niğde Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Hali hazırda Niğde ili içerisinde çıkan katı atıklar Düzenli depolama yöntemi ile şehir merkezine 7 km mesafede bulunan Hıdırlık mevki Katı Atık Düzenli Depolama tesisine taşınmaktadır. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi tamamlanmış olup; 2013 yılı içerisinde faaliyete alınmıştır. Tesis alanında 3 lot kullanıma hazır halde olup, hali hazırda tesis alanında 1. Lot kullanılmaktadır.

Çizelge C. 22 - 2021 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri (Niğde Belediyesi, 2022)

Büyükşehir/İl/ İlçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
NİĞKAD-BİR									6	NİĞKAD-BİR	X	-	-	-	X
	Niğde Belediyesi	161.110	161.110		188	180	1.1	1.1							
	Niğde İl Özel İdaresi	68.778	68.778		70	75									
	Altunhisar Belediyesi	3.197	3.197		12	10									
	Bağlama Belediyesi	2.213	2.213		2	2									
	Bor Belediyesi	41.116	41.116		55	50	1.1	1.1							
	Çamardı Belediyesi	3.586	3.586		18	14									
	Çiftlik Belediyesi	4.652	4.652		18	16									
	Çukurkuyu Belediyesi	2.341	2341		4	3									
	Ulukışla Belediyesi	5.927	5.927		17	14									
	Aktaş Belediyesi	2.154	2.154		2	2									
	Alay Belediyesi	3.238	3.238		3	2									
	Azatlı Belediyesi	3.778	3.778		4	3									
	Bahçeli Belediyesi	2.260	2.260		3	2									
	Bozköy Belediyesi	4.225	4.225		4	4									
	Değirmenli Belediyesi	1.796	1.796		3	2									
	Divarlı Belediyesi	4.176	4.176		4	3									
	Edikli Belediyesi	4.910	4.910		5	4									
	Gümüşler Belediyesi	2.663	2.663		4	3									
	Hacıabdullah Belediyesi	1.953	1.953		2	2									

	Karatlı Belediyesi	3.286	3.286		3	2									
	Karakapı Belediyesi	2.688	2.688		3	2									
	Keçikalesi Belediyesi	2.015	2.015		3	2									
	Kemerhisar Belediyesi	5.156	5.156		4	3									
	Kiledere Belediyesi	5.410	5.410		3	2									
	Konaklı Belediyesi	3.112	3.112		5	3									
	Orhanlı Belediyesi	2.629	2.629		3	2									
	Sazlıca Belediyesi	3.663	3.663		7	5									
	Yeşilgölcük Belediyesi	5.476	5.476		5	3									
	Yıldıztepe Belediyesi	2.054	2.054		4	3									
	İl Geneli	359.562	359.562		458	418	1.2	1.16							

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Çizelge C. 23 – 2021 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Belediye Başkanlıkları, 2022)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
Niğde Belediyesi	150.000	10.000	-	-	2
Bor Belediyesi	12.000	8.000	-	-	-
İl Geneli (Toplam)	162.000	18.000	-	-	2

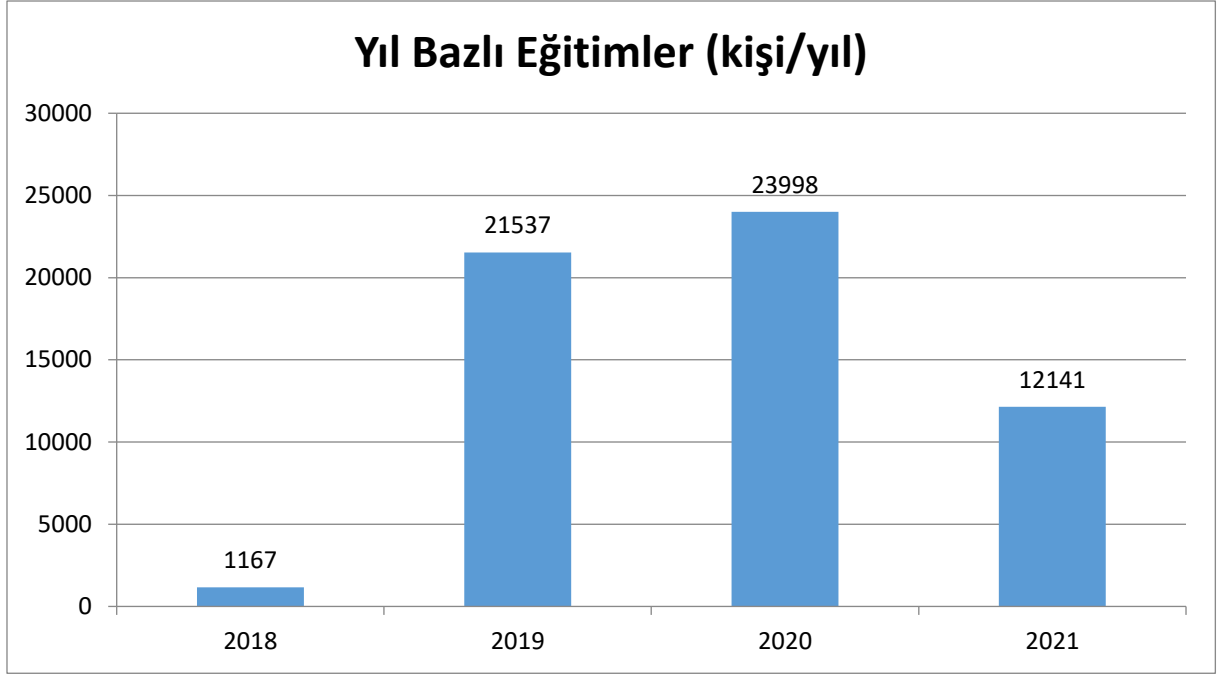
C.3. Sıfır Atık Yönetimi

Sıfır Atık Yönetimi kapsamında ilkokulların anasınıfı kısmına ve kamu kurumlarına eğitim verilmiştir.

C.3.1. Eğitimler

Çizelge C. 24 – 2021 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, 2022)

Hedef Kitle	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Kurum Temsilcileri	51	154
Öğrenci	46	6725
Personel	329	5262

Grafik C. 13 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezleri ilişkin bilgiler verilerek Çizelge C.26 doldurulmalıdır.

Çizelge C. 25 – 2021 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Belediye/AVM/OSB/Üniversite/Site/havaalanı	İlçesi	Toplanan Atık Türü Sayısı	Toplanan Atık Grupları
1. Sınıf AGM	Niğde Belediye	Merkez	13	34
3. Sınıf AGM	Niğde Ömer Halis Üniversite	Merkez	15	5
3. Sınıf AGM	Niğde OSB	Merkez	15	5
Mobil Atık Getirme Merkezi	Niğde Belediye	Merkez	7	-

C.3.3. Atık Miktarları

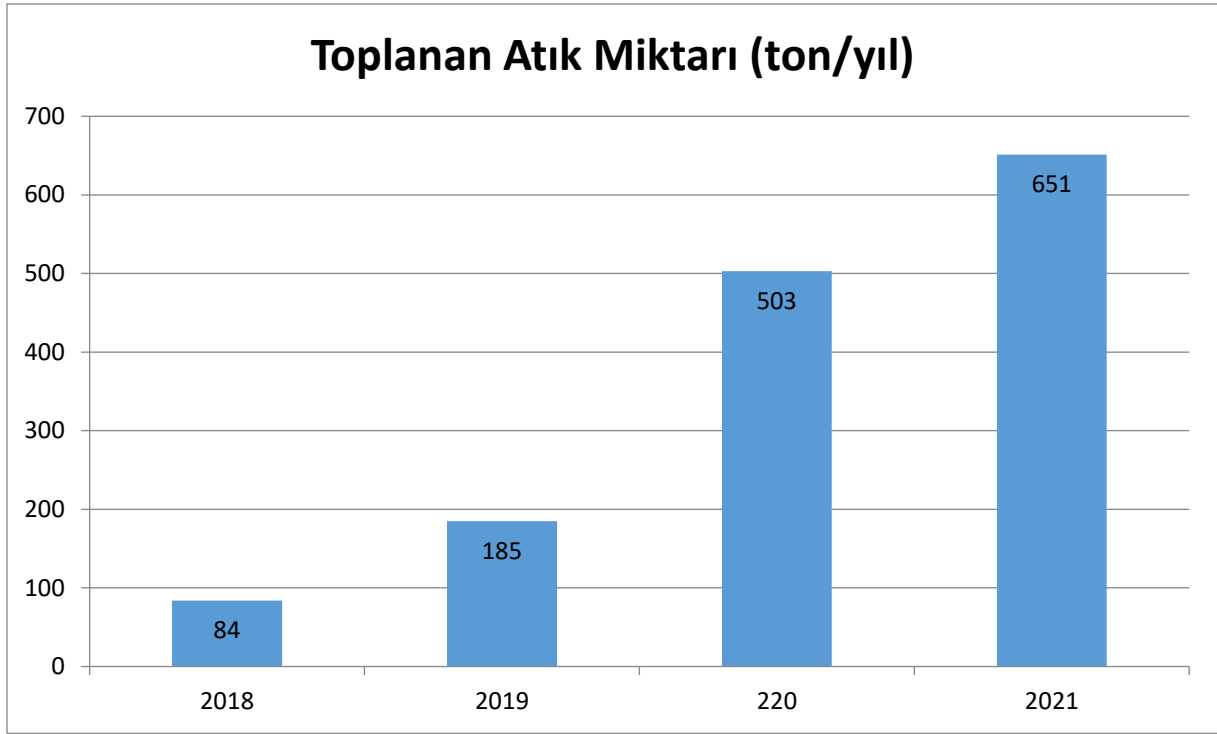
Niğde İli genelinde 2021 yılında toplam 651.000 kg atık toplanmıştır.

Çizelge C. 26– 2021 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

	İlçe	Toplanan Atık Miktarı (Kg)
Kağıt, karton (15 01 01, 15 01 05, 20 01 01)	Merkez	97.772
	Altunhisar	694
	Bor	68.747
	Çamardı	2.164
	Çiftlik	2.970
	Ulukışla	57.530
Plastik (15 01 02, 15 01 05, 17 02 03, 20 01 39)	Merkez	26.289
	Altunhisar	37
	Bor	3.284
	Çamardı	335
	Çiftlik	0
	Ulukışla	12.410
Metal (15 01 04, 17 04 07, 20 01 40)	Merkez	1.784
	Altunhisar	5.000
	Bor	5
	Çamardı	0
	Çiftlik	0
	Ulukışla	0
Cam (15 01 07, 17 02 02, 20 01 02)	Merkez	4.367
	Altunhisar	0
	Bor	4
	Çamardı	0
	Çiftlik	0
	Ulukışla	35
Ahşap (15 01 03, 17 02 01, 20 01 38)	Merkez	0
	Altunhisar	0
	Bor	30
	Çamardı	0
	Çiftlik	0
	Ulukışla	0
Tekstil (15 01 09, 20 01 10, 20 01 11)	Merkez	101.300
	Altunhisar	0
	Bor	0
	Çamardı	0
	Çiftlik	0
	Ulukışla	0
Pil(16 06 01*)	Merkez	1.982
	Altunhisar	8
	Bor	4
	Çamardı	0
	Çiftlik	0
	Ulukışla	2
Atık Motor Yağı	Merkez	1.362
	Altunhisar	0
	Bor	320
	Çamardı	12
	Çiftlik	12
	Ulukışla	732
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Merkez	318
	Altunhisar	0
	Bor	10
	Çamardı	0
	Çiftlik	0
	Ulukışla	40
Diğer	Merkez	0
	Altunhisar	0
	Bor	0
	Çamardı	0
	Çiftlik	0
	Ulukışla	0

Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	2.386 0 2 0 0 0
İlaçlar (20 01 31*, 18 01 08*, 18 02 07*, 20 01 32)	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	28 0 3 0 0 30
Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*)	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	2.398 0 27 0 0 270
Hacimli atıklar (20 03 07)	-	-
Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*)Yağ filtresi	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	0 0 0 0 0 600
Tehlikeli atık (20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*, 20 01 37*)	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	14.952 1.880 3.162 0 0 3.280
Organik atık	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	5 0 10.476 0 0 0
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	171.856 5.938 32.894 1.498 1.660 7.553
TOPLAM	Merkez Altunhisar Bor Çamardı Çiftlik Ulukışla	427.399 13.557 118.968 4.009 4.642 82.482

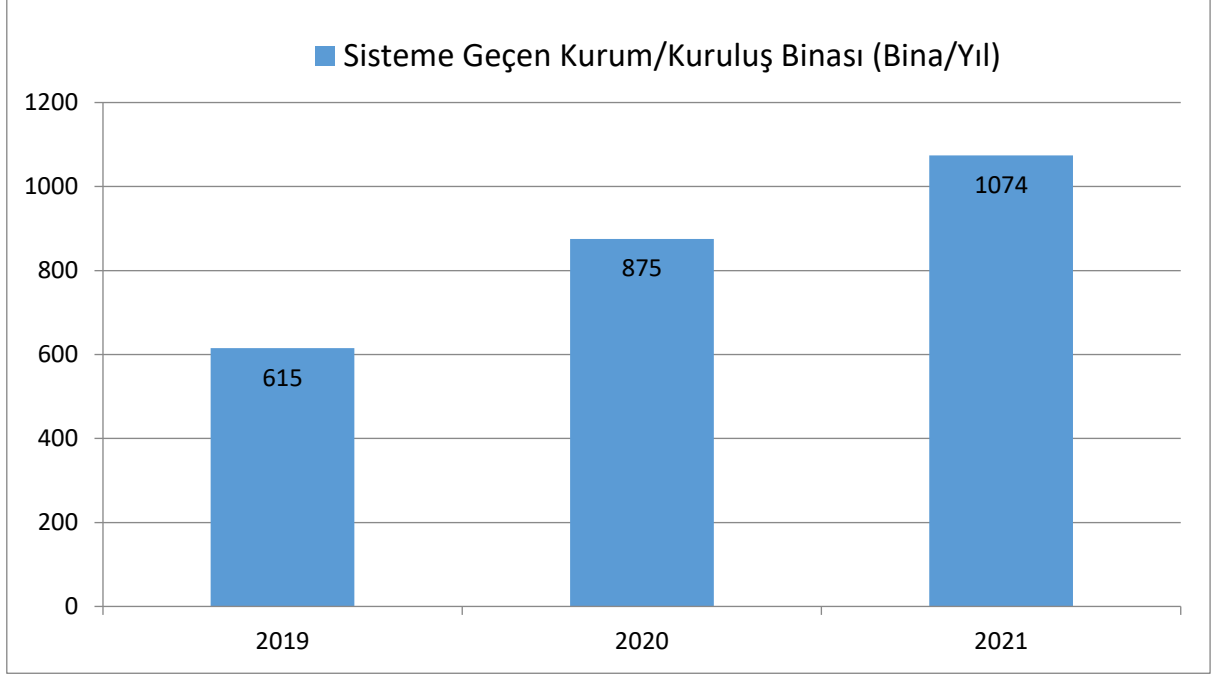

Grafik C. 14 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge C. 27 – 2021 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sisteme Geçen Kurum Sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	14	14
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	141	136
Alışveriş Merkezi	-	-
Belediye	29	29
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	24	23
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	53	44
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	478	419
Havalimanı	-	-
İl Özel İdaresi	1	1
İş merkezi ve Ticari Plaza	-	-
Kamu Kurum ve Kuruluşu	207	207
Konaklama İşletmeleri	20	4
Liman	-	-
Organize Sanayi Bölgesi	2	1
Sağlık Kuruluşu	88	67
Tren ve Otobüs Terminali	5	5
Zincir Marketler	130	123

Grafik C.15 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

C.3.5. Ekipman

Çizelge C. 28– 2021 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Kurumlardaki Kumbara Sayısı	Kurumlardaki Konteyner Sayısı	Belediye Genelindeki Konteyner Sayısı
3572	324	-

C.3.6. Kompost

Çizelge C. 29 – 2021 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

	Kompost Tesisi Sayısı	Toplam Kapasitesi (kg)	Yıllık Üretilen Kompost Miktarı (kg)
Belediye Geneli	-	-	-
Kurum/Kuruluşlar(Ömer Halis Demir Üniversitesi)	1	200	1725

C.3.7. Sıfır Atık Belgesi

Çizelge C. 30 - Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Kurum Türü	Sıfır atık sisteminde faaliyet bildiren sayısı	Sıfır Atık Belgesi alan
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	14	14
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	136	131
Alışveriş Merkezi	-	-
Belediye	29	29
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	23	21
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	44	39
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	419	336
Havalimanı	-	-
İl Özel İdaresi	1	1
İş merkezi ve Ticari Plaza	-	-
Kamu Kurum ve Kuruluşu	193	193
Konaklama İşletmeleri	4	3
Liman	-	-
Organize Sanayi Bölgesi	2	1
Sağlık Kuruluşu	67	12
Tren ve Otobüs Terminali	5	2
Zincir Marketler	123	120

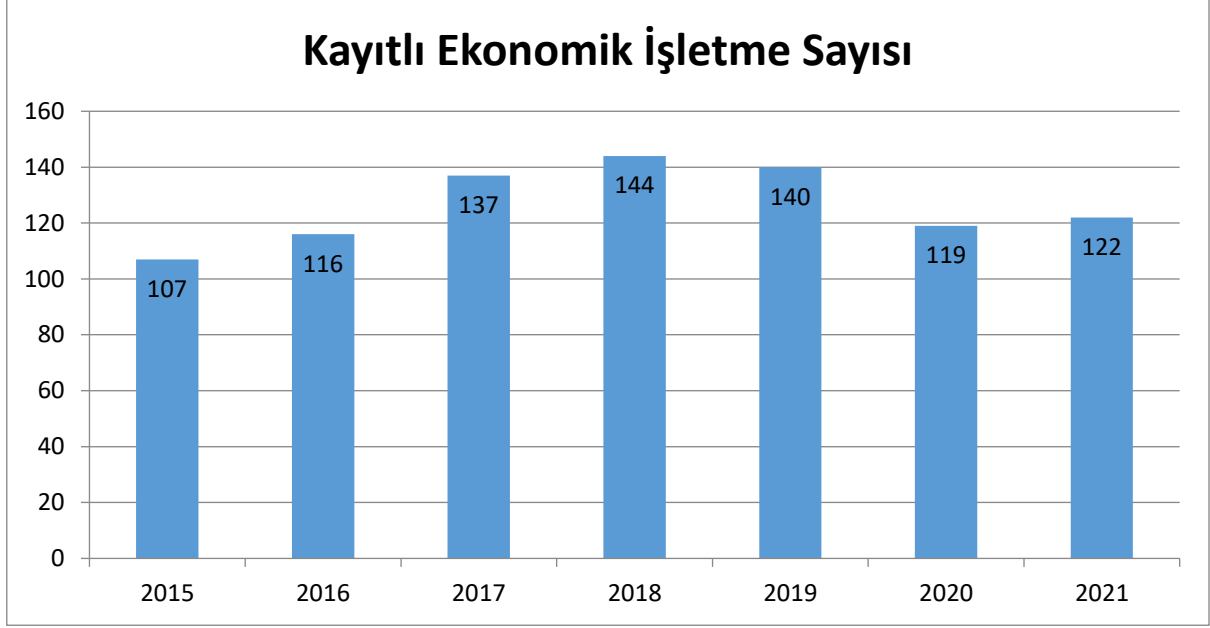
C.4. Ambalaj Atıkları

Çizelge C. 31- 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı (kg)	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı (kg)
Plastik	11.105	2.904.240
Metal	26.764	0
Kompozit	0	0
Kağıt Karton	63.460	0
Cam	0	0
Ahşap	501	0
Karışık	1.947.871	0
Toplam	2.049.701	2.904.240

Çizelge C. 32 - 2021 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	103
Ambalaj Üreticisi Sayısı	7
Tedarikçi Sayısı	12

Grafik C. 15 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

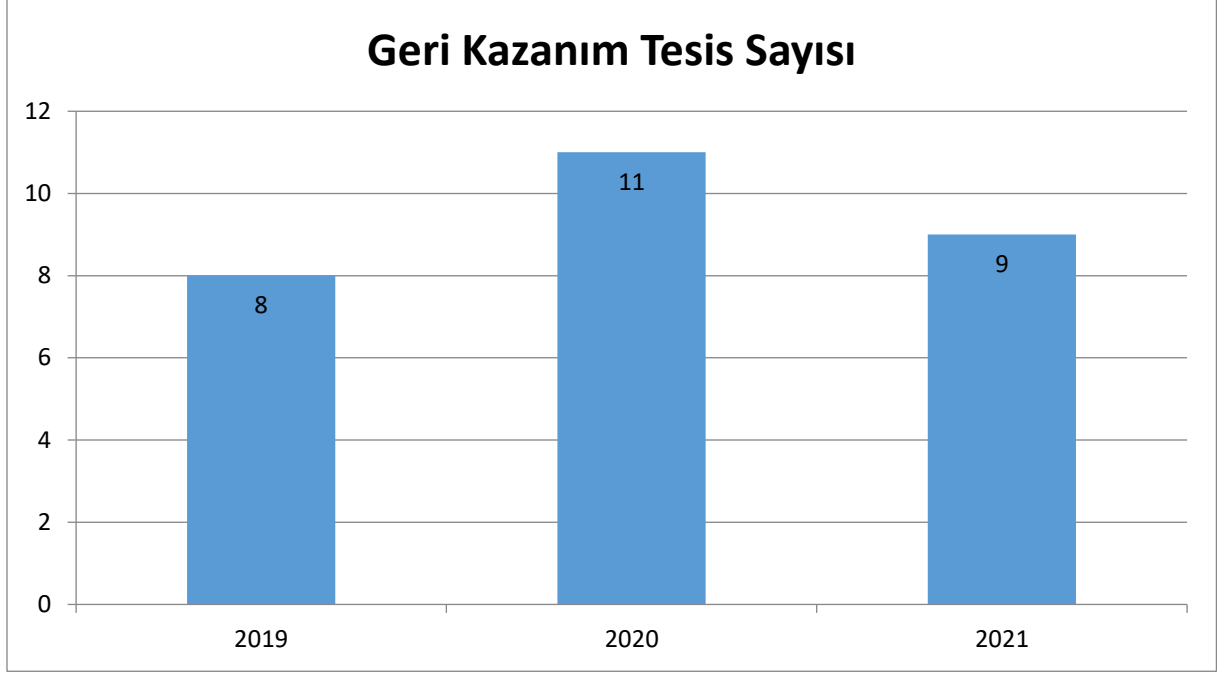
Çizelge C. 33 - 2021 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesis (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
3	-	3	-

Çizelge C. 34 - 2021 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesis (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
9	9	4	-	5	5	6	5

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik C. 16 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

Çizelge C. 35 – 2021 yılında Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

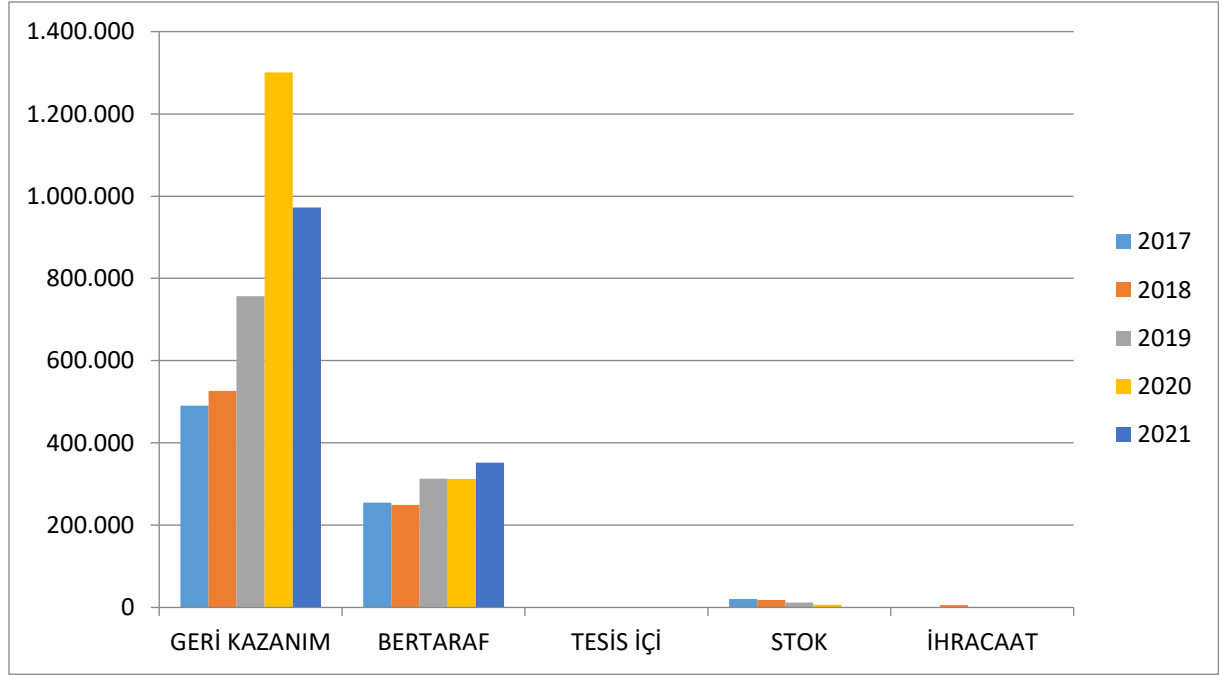
Belediye Adı	Nüfusu	AAYP Durumu (Var-Yok)	AAYP Onay Tarihi
NİĞKAD-BİR	362.071	Var	03.03.2021
Dünderlı		Yok	-

(1 belediye hariç 28 belediye NİĞKAD-BİR olarak plan hazırladı.)

Çizelge C. 36 - 2021 yılında Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Sahibi	Kurucu Türü (Belediye-AVM-OSB-Havalimanı-Satış Noktası vd.)	Adresi	İzin/Onay tarihi	Atık Grupları
1. Sınıf AGM	Niğde Belediyesi	Belediye	Belediye Binası	07.12.2020	
2. Sınıf AGM					
3. Sınıf AGM	Niğde OSB	OSB	Fertek Mah. Organize San. Bölgesi No:2	22.03.2021	
	Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	Üniversite	Fertek Mah. Küme Evleri No:6-2	31.12.2019	

C.5. Tehlikeli Atıklar

Grafik C. 17 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

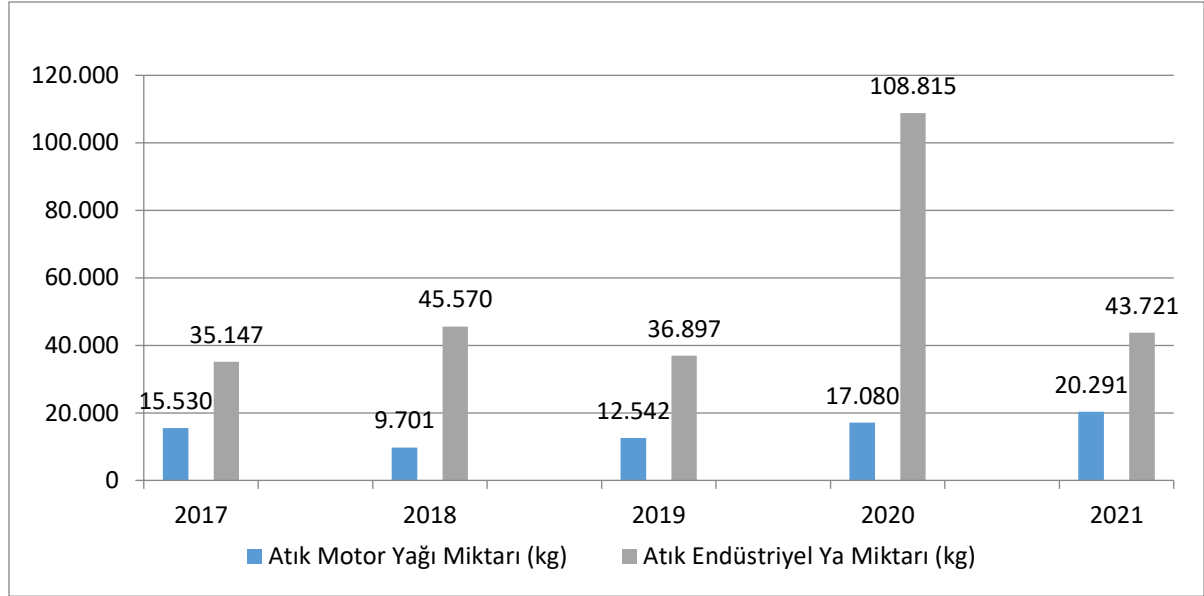
Çizelge C. 37 - 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ KODU (R/D)	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
		2020
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	40401
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	38020
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	75676
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	822406
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	324264
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	310608
D10	Yakma (karada)	2931
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	209

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Yağlar

Grafik C. 18 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &

(Atık Yönetim Uygulaması,2022)

& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*

Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C. 38 – 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları

(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

	Geri kazanım ^{&&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)	Atık Minimizasyonu (tesis içi) (kg)
2020	125.895	0	0	3.920	0

^{&&} Ek yakıt olarak kullanım dahildir. Atık yağ geri kazanım tesisine kabul edilen atık yağ miktarıdır.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C. 39 – Yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*

(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
10.161	20.750	33.085	41.900	29.280	23.000	42.680

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C. 40 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

	Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi Sayısı
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
2020	0	7.999	0,200	1

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge C. 41 – 2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

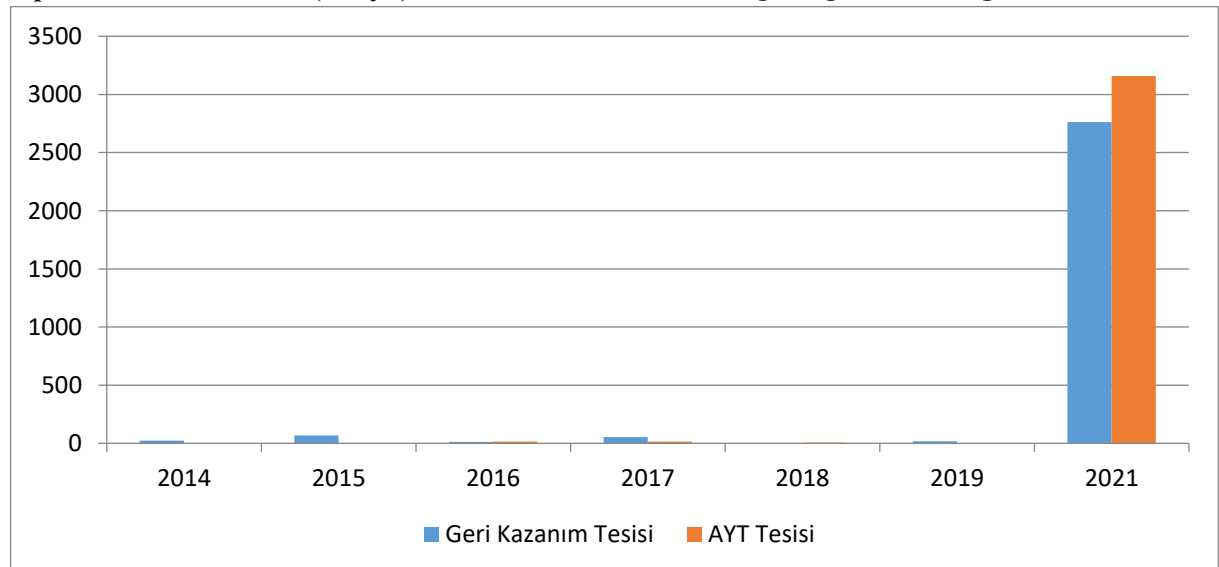
ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
-	-	1	2.763	1	3.159

Çizelge C. 42 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2021
Geri Kazanım Tesisi	24.02	69.4	13.34	55.49	2	18	2.763
AYT Tesisi	-	-	15.54	15.88	8.68	-	3.159

Grafik C. 19 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl) (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

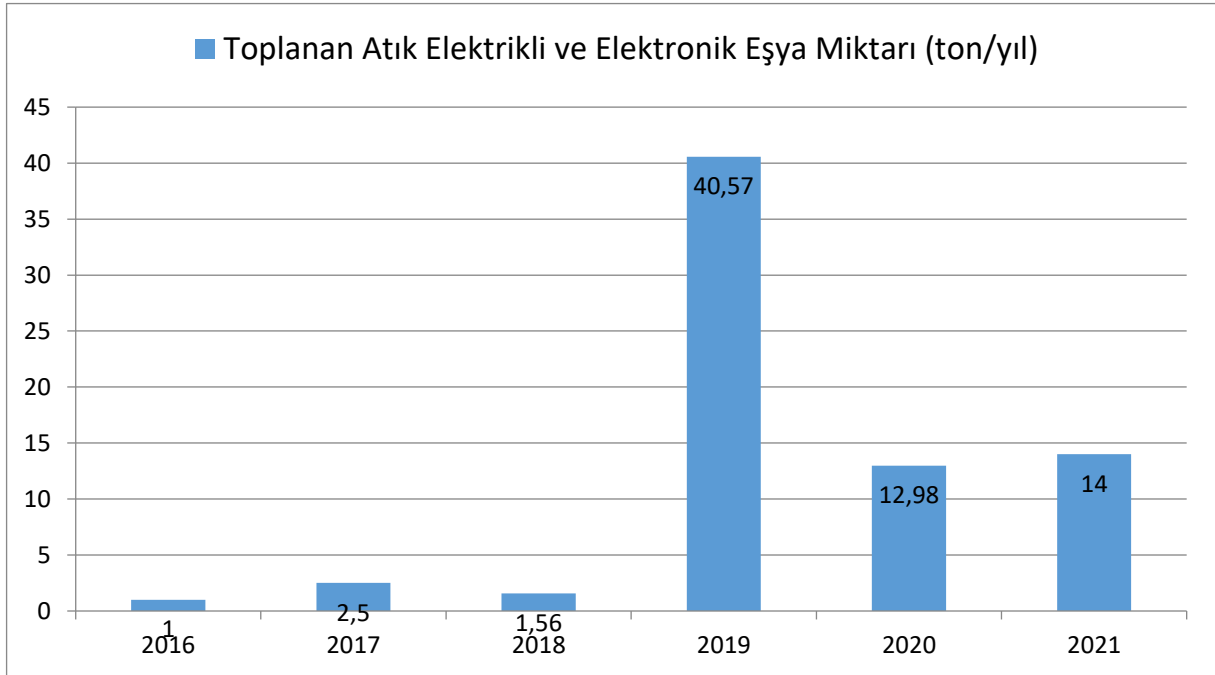

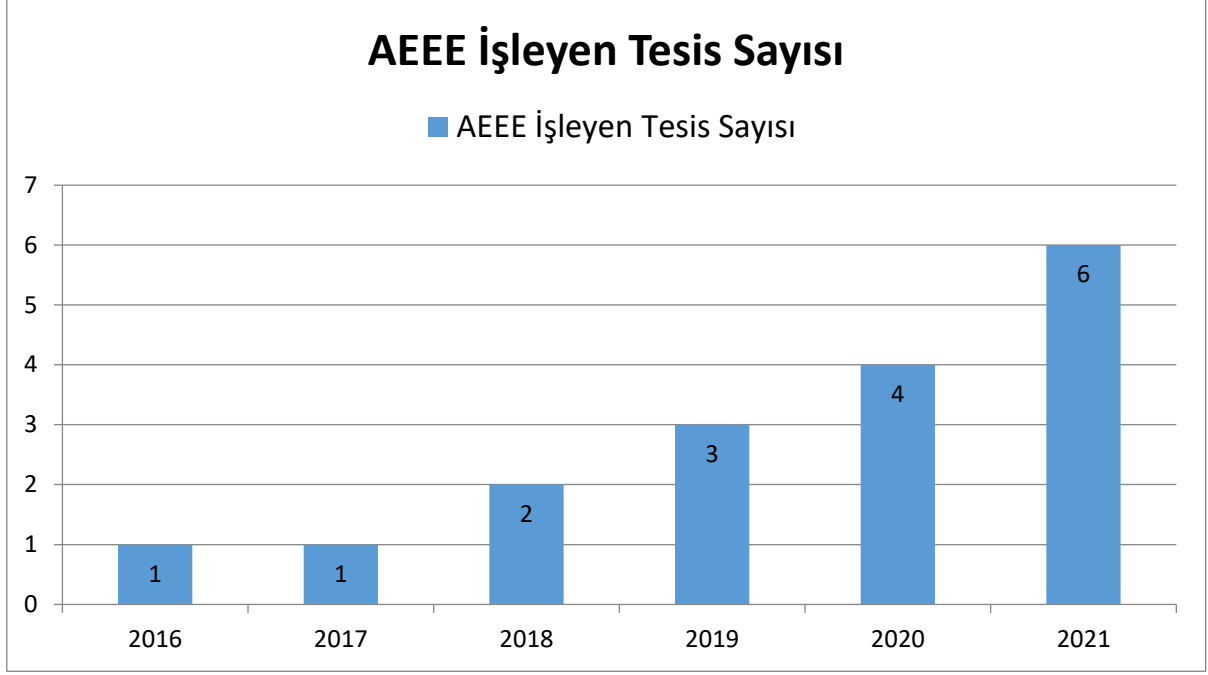
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü (AEEE) Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Grafik C. 20 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Grafik C. 21 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Çizelge C. 43 –2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE'nin Toplandığı Getirme Merkezleri ¹ Sayısı	AEEE'lerin Toplandığı Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
1	-	409	6	409

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge C. 44 - 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
2	3	3	382	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Çizelge C. 45 – 2021 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri

(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

	Atık Kodu	Atık İşleme Yöntemi Kodu	Toplam (kg)
2020		R4,R9,R12,R13	5342743

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Çizelge C. 46 –2019 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi

(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi

*İlimizde demir çelik sektöründe faaliyet gösteren tesis bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

Çizelge C. 47 –2019 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı

(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)

*İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Niğde Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi klasik aktif çamur prensibine göre dizayn edilmiştir. Tesis, kaba ızgara - ince ızgara - ön çökeltme - havalandırma havuzları – son çökeltme havuzları - çamur çürütme havuzları – çamur yoğunlaştırma – beltpress ünitelerinden oluşmaktadır.

Çamur yoğunlaştırma havuzlarına ön çökeltme havuzundan %5, son çökeltme havuzundan % 0,9 katı madde konsantrasyonunda çamur gelmektedir. Yoğunlaştırma havuzunda yoğunlaştırıcı mekanizma ile karıştırılan çamur %5 e kadar yoğunlaştırılır. Yoğun çamur, çamur çürütme havuzlarına iletilmekte, burada yüzeysel havalandırıcılarla stabilize edilmektedir. Stabilize olmuş çamur belt filtre preslerde susuzlaştırılarak çamur keki haline gelir. Çamur keki katı olarak uzaklaştırılarak düzenli depolama sahasına gönderilmektedir.

Organize Sanayi Bölgelerine ait atıksu arıtma tesislerinden çıkan çamurlar, susuzlaştırma ve kurutma işleminden sonra lisanslı bertaraf tesisine gönderilmektedir.

C.13. Tıbbi Atıklar

Çizelge C. 48 – 2021 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
İl ve İlçe Belediyeleri	X		X		428,35		X		X	X

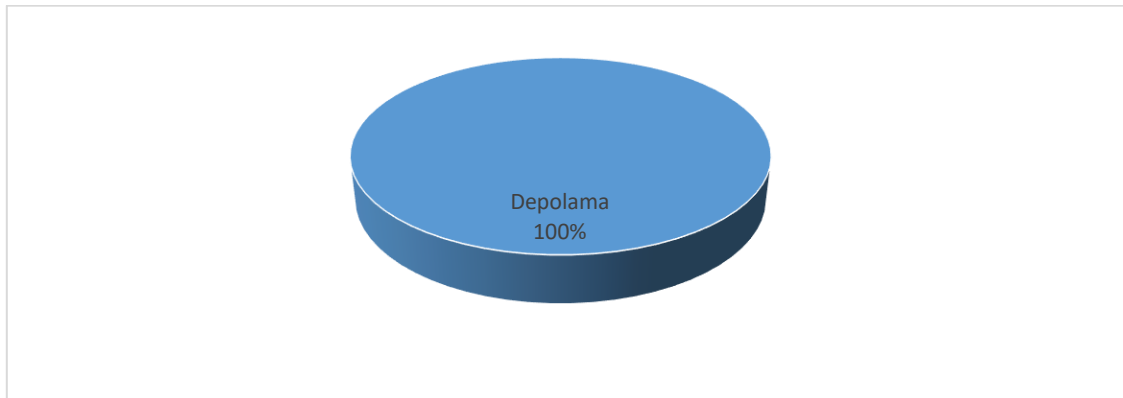
Çizelge C. 49 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	243,35	236,38	272,81	255,71	183,17	289,17	342,75	428,35

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C. 50 – 2021 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
Altın- Gümüş	1	124.805	1	-

Grafik C. 22 – 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2021)

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2020	1	-	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Niğde Katı Atık Düzenli Depolama tesisi inşaatı 17.01.2013 tarihinde tamamlanmıştır. Bununla birlikte İl genelinde oluşması muhtemel tehlikeli atıklar, atık yağlar, tıbbi atıklar, ambalaj atıkları, ÖTL, Maden Atıkları Yönetim Planları, Atık Piller vb. konularda çalışmalar gerçekleştirilmekte olup gerekli denetimler sayesinde atıkların kaynağında azaltılması ve bertarafı konularında çalışmalar sürdürülmektedir.

Çizelge C. 51 – 2021 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	1
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	3
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	7
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	18
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	5
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	1

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması
Ambalaj Bilgi Sistemi
Niğde Belediyesi Başkanlığı

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla yükümlüdür.

Çizelge Ç. 52 – 2021 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı (BEKRA, 2022)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	0
Üst Seviye	6
TOPLAM	6

Çizelge Ç. 53 – 2021 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları (BEKRA,2022)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	0
Üst Seviye	6
Kapsam Dışı	46
TOPLAM	52

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında ilimizde bulunan tesisler BEKRA Bildirim Sisteminden girerek, alt seviye, üst seviye veya muafiyet durumlarına göre gerekli iş ve işlemler yapılmaktadır.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP) tarafından yürütülen “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” (UBENİS) çalışmalarıyla Türkiye'nin zengin biyolojik çeşitliliği gün yüzüne çıkarılması hedeflenmektedir. Proje ile Ülkemizin sahip olduğu zengin biyolojik çeşitliliğin envanterinin çıkarılması, gidişatının izlenerek korunması için gerekli tedbirlerin alınması ve sürdürülebilir kullanımıyla sağlanacaktır.

UBENİS Projesi kapsamında İlimizin Biyoçeşitliliğinin tespit edilmesi amacıyla “Niğde ilinin Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter İzleme Projesi”ne 2017 yılında tamamlanmıştır. Söz konusu elde edilen verilerin Orman ve Su İşleri Bakanlığı Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri tabanı sistemine kontrolü yapılarak yüklendikten sonra bu veri tabanı aracılığıyla tablo, grafik ve harita bazında sorgulanabilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliği adına meydana gelecek değişimler izlenebilmesi için bilgiler paylaşılacaktır. Söz konusu veri tabından önce yapılan bilimsel çalışma aşağıda yer almaktadır.

Aynı zamanda 2017 yılında tamamlanan Niğde İli Çamardı İlçesinde yayılış gösteren **endemik bir tür olan Terli sıgırkuyruğu (*Verbascum adenocaulon*) Tür Eylem Planı** yaptırılmış olup türün yayılışını koruma altına alınması ve sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik Eylem Planı kapsamında DKMP Müdürlüğü ve paydaşları ile çalışmalar devam edecektir. Aladağlar Milli Parkında flora bakımından toplam 101 endemik takson ve tehlike altındaki takson 68 (66 endemik) bulunmaktadır.

Bolkarlar, Akdeniz Bölgesi'nin en geniş yüksek dağ çayırılıklarına sahip kesimidir. Gerek bu özelliği gerekse sahip olduğu değişik jeomorfolojik yapısı ve derin vadilerindeki mikroklimalar nedeniyle özellikle bitkiler açısından çok sayıda endemik bitkinin yetişmesine uygundur. Güney kesiminde Akdeniz bitki örtüsünün değişik tipleri; kuzey yamaçlarında ise Orta Anadolu'nun karasal ikliminin etkisi ile geniş dağ bozkırları ve tahrip edilmiş, seyrek orman topluluklarına rastlanır. Bolkarlar'ın önemli bir kısmı (özellikle güneyde) Toros iğneyapraklı dağ ormanları (% 34) ve Akdeniz yüksek dağ çayırılıkları (% 20) ile örtülüdür. Geriye kalan kısımlar ise Orta Anadoludağ bozkırı (% 16), Toros sedir-göknar karışık ormanı (% 14), Toros iğneyapraklı yaprak döken karışık ormanı (% 10), Akdeniz kızılçam ormanı (% 5), Orta Anadolu ova bozkırı (%1)'ndan oluşur. Bolkar Dağları'nın diğer bir özelliği de hem yüksek dağ çayırı biyomu hem de Akdeniz biyomu için A3 kriterine sahip ülkemizin nadir alanlarından biridir. Bolkarlar'a giden en kolay ulaşım yolu, Niğde-Ulukışla-Darboğaz üzerinden sağlanmaktadır. Bu yüzden pek çok bitki ve hayvan türünün bilim dünyasına tanıtıldığı kısmı, Maden Köyü ve yukarısındaki Meydan Yaylası civarı olmuştur. Alanda bitkiler ve bilindiği kadarıyla hayvanlardan 10 kadar Tek Nokta Endemiği bulunmaktadır. Tespit edilen bitki taksonu sayısı 674 olup;

101 takson Türkiye endemiğidir. Bunlardan 21 endemik takson tehlike altındadır. Diğer taraftan yıllık atı sürülerini de alandaki yüksek yaylalarda görmek mümkündür. (KARATAŞ A.,KARATAŞ A., SÖZEN M, 2008)

D.2. Fauna

Niğde, Aladağlar ve Bolkarlar gibi biyolojik çeşitlilik yönünden zengin sıradağları içerisinde bulunması nedeniyle flora ve fauna açısından oldukça zengindir. Ulukışla ilçemiz sınırları içerisinde bulunan Bolkar Dağları'nın zirvesinde yer alan Karagöl ve Çiniligöl'de yaşayan Toros Kurbağası Türkiye'de endemik olup; sadece bu küçük buzul göllerinde bilinir. Yine Bolkarlar'da yaşayan Yünlü Kayauyuru ve halk arasında 'arısıpası' denen küçük bir böcekçil türü Türkiye'de endemik türüdür. Çamardı ilçemiz sınırları içerisinde Aladağlar Milli parkı ve Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme sahası bulunmaktadır. Aladağlar Milli Parkında, Önemli Doğa Alanları kriterlerine uygun hayvan kriterleri arasında; 2 endemik kelebek türü, 2 iç su balığı, birer çift yaşamlı ve sürüngen türü ile nesli tehlike altındaki 14 kuş ve 5 memeli türü/alttürü yer alır.

(KARATAŞ A.,KARATAŞ A., SÖZEN M, 2008)

D.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

D.3.1. Ormanlar

645 sayılı KHK ile 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda sayılan korunan alanlar ile diğer ilgili mevzuat kapsamında yer alan sulak alanların, hassas bölgelerin ve uluslararası sözleşmelerle korunan bitki ve hayvan türleri ile alanların korunmasına yönelik iş ve işlemlerin yürütülmesi görevi, merkezde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce, taşrada ise 15 il merkezinde kurulan Bakanlık Bölge Müdürlükleri ve Bölge Müdürlüklerine bağlı olarak 81 il merkezinde kurulan İl Şube Müdürlüklerine tevdi edilmiştir.

Bu kapsamda **2873 sayılı Milli Parklar Kanunu** ve **4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu** kapsamında sayılan korunan alanlardan olan Niğde İli Çamardı ilçesi sınırlarında yer **Aladağlar Milli Parkı** ve **Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası** yer almaktadır.

1. ALADAĞLAR MİLLİ PARKI

Aladağlar Milli Parkı Kuruluşu; 06.09.1995 tarih ve 22396 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 95/7144 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. maddesi gereğince; Niğde, Kayseri ve Adana illeri sınırları dahilindeki 55064 Ha.lık alan olarak tefrik edilmiştir. Bu Sahanın 22345 hektarı Niğde ili sınırları içerisinde kalmaktadır.

Aladağlar Milli Parkının Kaynak Değerleri; gerçek anlamda bir jeomorfolojik açık hava müzesidir. Yörenin belli başlı jeomorfolojik karakteri, vadilerle derin biçimde parçalanmış olmasıdır. Bu özellikte **tırmanma ve dağcılık** faaliyetleri açısından önem arz etmektedir..

Aladağlar Milli Parkı orman açısından çok zengin olmamakla birlikte, Emli vadisindeki ormanı oluşturan hakim türler göknar ve ardıç, sedir, karaçam türleridir. Alanda toplam 101 endemik takson ve tehlike altındaki takson 68 (66 endemik) bulunmaktadır.

Yaban hayatı sakinleri olarak yörede yaban keçisi, vaşak, sansar, tilki, kurt gibi hayvanlara, kuş türü olarak ur kekliği, kınalı keklik, kartal, şahin gibi türler bulunmaktadır. Park alanının kaynak değerleri olarak; Yedigöller, Hacer Ormanı, Aksu Kanyonu, Zamantı Vadisi ve Kapuzbaşı Takım Şelaleleri önde gelmektedir. Ayrıca alanımız Demirkazık Tepesi, Emli Vadisi ile Acısu kaynak değerlerine de sahiptir.

Aladağlar Milli Parkı, 730 rakamından 3756 rakıma kadar yaklaşık 3000 m. lik rakım farkına bağlı olarak ortaya çıkan farklı yaşam ortamlarında yaşayan bitki ve hayvan türleri ile muazzam bir biyoçeşitliliğe sahiptir. Aladağlar'da 2000 metreden fazla yüksekliklerdeki alanlar ur kekliğin üreme ve barınma alanları olup aynı zamanda kral kartalın egemenlik alanı durumundadır. Yaban keçisine üreme, barınma ve beslenme zamanlarına göre her yerde rastlanabilmektedir. Yaban keçisi, kurt, yabani tavşan, tilki, gelengi, sincap, porsuk, kirpi, oklu kirpi, yaban domuzu, sansar, kakım, gelincik, su samuru, köstebek, tarla faresi, cüce yarasa, nalburlu yarasa ve vaşak önemli yaban hayatı üyeleridir.

Aladağlar Milli Parkında aktiviteler: dağcılık, kampçılık, Yaban Hayatı Gözlem, Foto safari, doğa yürüyüşü vb aktiviteler yapılır.

Yönetim: Her il kendi sınırları içerisinde kalan bölümü ilgili meri mevzuat kapsamında ve Aladağlar Milli Parkı Uzun Devreli Gelişim Planı kapsamında ilde bulunan Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğüne yürütülmektedir. Planın amacı; jeolojik-jeomorfolojik yapısı, bu yapı içerisindeki karst topografyası ve oluşumları, buzul gölleri ve şelaleleri, floristik özellikleri ve yaban hayatı çeşitliliği ile çok önemli kaynak değerlerine sahip Milli Park'ın, koruma-kullanma dengesini sağlayacak, doğal ekosistem ile insan faaliyetlerinin birlikte yer almalarına olanak verecek uygulama koşullarını, araçlarını ve yöntemlerini geliştirmektir.

2. DEMİRKAZIK YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI

Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Kuruluşu; Niğde İli Çamardı İlçesi Demirkazık Dağı'nda bulunan yaban keçilerinden (*Capra aegagrus*) dolayı 1988 yılında 49.069 ha lık alan Demirkazık Dağı Yaban Keçisi Koruma ve Üretim Sahası olarak tefrik edilmiştir. Sahanın bir bölümü, 1995 de Milli Park a ayrılmıştır. Saha içerisinde bulunan yerleşim yerlerinin ve tarım arazilerinde Yaban Hayatı Geliştirme Sahası dışına çıkartılma çalışmaları sonucunda, 07.09.2005 tarih ve 2005/ 9453 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 18674 Ha lık alan Demirkazık Yaban hayatı Geliştirme Sahası olarak tefrik edilmiş olup, 16.10.2005 tarih ve 25968 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. Doğa koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüzce 2009 yılında Demirkazık Yaban hayatı Geliştirme Sahası Gelişme ve Yönetim Planı yapılmıştır. 2011 yılında Genel Müdürlüğümüz Oluru ile Plan revize edilmiştir.

Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasında Kaynak Değerleri; Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasında flora ve fauna açısından zengin olup, **hedef tür Yaban Keçisi (*Capra aegagrus*) dir.** Alanda Bakanlığımızca her yıl av turizmi faaliyetleri yürütülmektedir.

Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası aktiviteler: Yaban Hayatı Gözlem ve Av Turizmidir.

D.4. Çayır ve Mera

İlimizde toplam 251.053 hektar çayır mera alanı mevcuttur. Mera çalışmaları, 25.02.1998 tarih ve 23272 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4342 Sayılı Mera Kanunu, Yönetmelik ve talimatlar çerçevesinde yapılmaktadır. Mera alanlarımız yıllar itibariyle azalış ve artışlar göstermektedir: Bunun nedeni; ilgili kanun gereği mera alanlarımızın sınırlarının kesin olarak belirlenmesi amacıyla yürütülen tespit çalışmalarındadır ki bu çalışmalar sonucu geçmiş yıllarda mera olarak belirlenen alanlar üzerinde yapılan kadastro ve haritalandırma çalışmalarında alanlarda değişimler görülmektedir. Ayrıca mera alanlarımızın kanunun izin verdiği durumlarda başka faaliyetler için mera vasfından çıkarılması da mera alanlarımızın yıllar itibariyle değişmesine neden olmaktadır. İlimiz mera alanlarının, geçmiş yıllarda bilinçsizce ve aşırı otlatma nedeniyle hem ot kapasitesi hem de florası oldukça zayıflamıştır. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce, bu olumsuzlukları gidermek adına meraları gübreleme ve ıslah çalışmaları yürütülmektedir.

D.5. Sulak Alanlar

04/04/2014 tarih ve 28962 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Sulak Alanları Korunması Yönetmeliği kapsamında Niğde Valiliğın 03.09.2014 tarihli olurlarına istinaden 21.10.2014 tarihinde toplanan Mahalli Sulak Komisyonu Niğde ili Ulukışla ilçesi Maden köyü sınırları içerisinde kalan tampon bölge ile çevirili alan Karagöl-Çiniligöl Mahalli Sulak Alan ilan edilmiştir.

KARAGÖL VE ÇİNİLİ GÖL

Niğde İli Ulukışla ilçesi Maden köyü Bolkar dağlarında 2650m yükseklikteki Karagöl yer almaktadır. Çiniligöl ise, Karagölün rakım olarak 50 m. yukarısında yer almaktadır. Karagöl-Çiniligöl'e; Darboğaz köyüne 8 km, Maden köyüne ise 15 km uzaklıkta olup karayolu ile ulaşılabilir. En derin yeri 12 m olan tektonik bir göldür. 04/04/2014 tarih ve 28962 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sulak Alanları Korunması yönetmeliği kapsamında Niğde Valiliğinin 03.09.2014 tarihli olurlarına istinaden 21.10.2014 tarihinde toplanan Mahalli Sulak Komisyonu Niğde ili Ulukışla ilçesi Maden köyü sınırları içerisinde kalan tampon bölge ile çevirili alan Karagöl-Çiniligöl Mahalli Sulak Alan ilan edilmiş olup Ulusal Sulak Alan olması için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne teklif edilmiştir. Dünyada yalnız ülkemizde bu gölde yaşayan endemik bir tür olan Toros kurbağası (Rana holtzi) bu gölde yaşamaktadır.

Toros kurbağasının (Rana Holtzi) Türkiye'de Yayılışı:

Toros Kurbağası (Rana Holtzi) Dünyada yalnız İlimiz Ulukışla ilçesi sınırları içerisindeki Toros Dağlarında 2560 metre yükseklikteki Karagöl'de yaşamaktadır. Karagöl yaklaşık 60 hektar büyüklükte ve en derin yeri 12 metre olan tektonik bir göldür.

Toros Kurbagası (rana holtzi) Morfolojik özellikleri:

Vücut boyu 7.5 cm kadar olan bu türün derisi yumuşak, ince ve düz nadiren dişilerinde siğiller bulunur. Bas yanlarındaki temporal şeritler barizdir. Erkeklerde iç ses kesesi bulunduğu için bunlar ova kurbağaları gibi ötmezler. Sırt tarafı sarımsı kirli yeşil veya sarımsı pembe olup siyahımsı lekelidir. Bu lekeler arka bacaklar üzerinde de bulunur. Karın tarafı genellikle lekesiz pembemsi, bazen sarımsı nadiren de gri beyazıdır.

Karagöl ve Çinili Göl aktiviteler:

Tabiat yürüyüşü, amatör fotoğrafçılık ve kampçılık yapılan aktivitelerdir.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğün görev alanları; milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar, tabiat varlıkları, özel çevre koruma bölgeleri, doğal sit alanları olup Niğde'de 1 adet Anıt Ağaç, 1 adet doğal mağara ve 11 adet Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

D.6.1. Tabiat Anıtları

İlimizde tabiat anıtı bulunmamaktadır.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

İlimizde tabiat koruma alanı bulunmamaktadır.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

Niğde’de 1 adet anıt ağaç bulunmaktadır.

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Niğde’de Özel Çevre Koruma Bölgesi bulunmamaktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimizdeki muhtelif doğal sit alanlarına ilişkin koruma amaçlı imar planı tadilatı talepleri, sit alanından çıkartılma talepleri, ayrıca Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü’nün Arkeolojik Sit Alanları ve tescili yapılacak yapılar için kurum görüşleri Müdürlüğümüze intikal etmekte olup, bu taleplerle ilgili gerekli incelemeler ve araştırmalar yapılarak Müdürlüğümüz Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan rapor ile birlikte Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonuna sunulmaktadır.

Bakanlığımız bünyesinde Ekolojik Temelli Bilimsel Çalışma başlatılmış ve bu çalışma kapsamında doğal sit alanlarının bir kısmında statü ve sınır değişikliği yapılmış olup bir kısmı ise Bakanlığımız onayını beklemektedir.

1. Bakanlığımızca statü değişikliği onaylanan doğal sit alanları şu şekildedir:

1. Niğde İli, Merkez İlçe, Tepe Bağları Mevkii Doğal Sit Alanının koruma statüsünün “Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14358 sayılı Olurları sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmıştır.

2. Niğde İli, Merkez İlçesi, Ahmetpınarı Mahallesi, Kayardı Bağları Doğal Sit Alanının koruma statüsünün “Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 22.08.2017 tarih ve 9899 sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmıştır.

3. Niğde İli, Ulukışla İlçesi, Bolkar Dağları-Meydan Yaylası-Karagöl-Çiniligöl Mevkii Doğal Sit Alanının bir kısmının koruma statüsünün “Doğal Sit-Nitelikli Doğal Koruma Alanı” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14335 sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmış olup diğer kısmının koruma statüsünün “Doğal Sit-Kesin Korunacak Hassas Alan” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Bakanlığımızın onayını beklemektedir.

4. Niğde İli, Çiftlik İlçesi, Kitreli Uyuz Göleti Doğal Sit Alanının koruma statüsünün “Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı” olarak tescil edilmesini ilişkin

karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14356 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır.

2. Bakanlığımızca doğal sit statüsü kaldırılan alanları şu şekildedir:

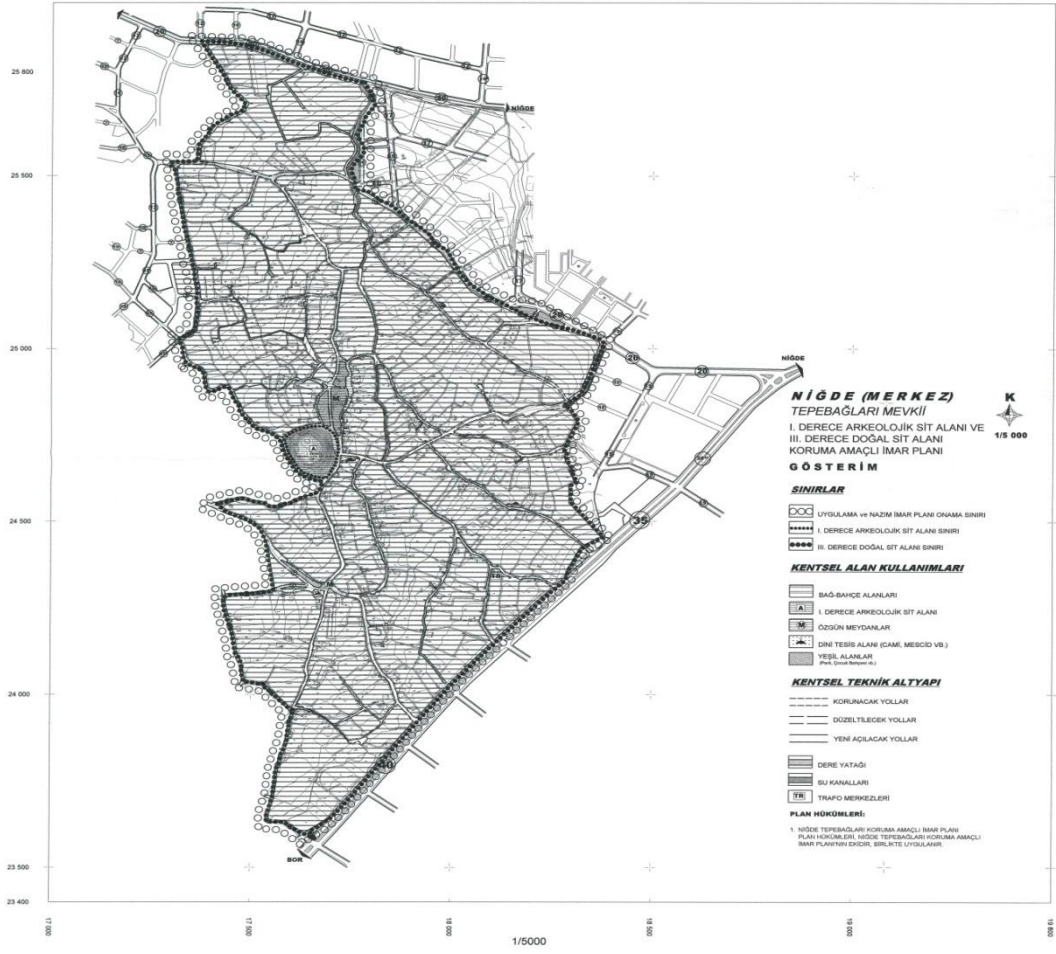
1. Niğde İli, Merkez İlçesi, Gümüşler Doğal Sit Alanının “doğal sit koruma statüsünün” kaldırılmasına ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14335 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır.

2. Niğde İli, Merkez İlçesi, Gebere Barajı Doğal Sit Alanının “doğal sit koruma statüsünün” kaldırılmasına ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14356 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır.

TEPEBAĞLARI DOĞAL SİT-SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI ÇALIŞMALARI

Tepe Bağları Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı içerisinde kalan parsel maliklerinin sitten çıkma, plan değişikliği, imar uygulaması talepleri incelenerek raporlanmış ve görüşülmek üzere Nevşehir Tabiat Varlıkları Bölge Komisyonuna gönderilmektedir.

NIĞDE
TEPEBAĞLARI

Harita D. 2- Tepebağları Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı

Resim D. 1- Tepe Bağlarından Genel Görünüm 1

Resim D. 2- Tepe Bağlarından Genel Görünüm 2

Resim D. 3 – Kayardı Bağlarından Genel Görünüm 1

Resim D. 4 – Kayardı Bağlarından Genel Görünüm 2

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğün görev alanları; milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar, tabiat varlıkları, özel çevre koruma bölgeleri, doğal sit alanları olup Niğde’de 1 adet Anıt Ağaç, 1 adet doğal mağara ve 11 adet Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

Kaynaklar :

Orman ve Su İşleri Niğde Şube Müdürlüğü

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>

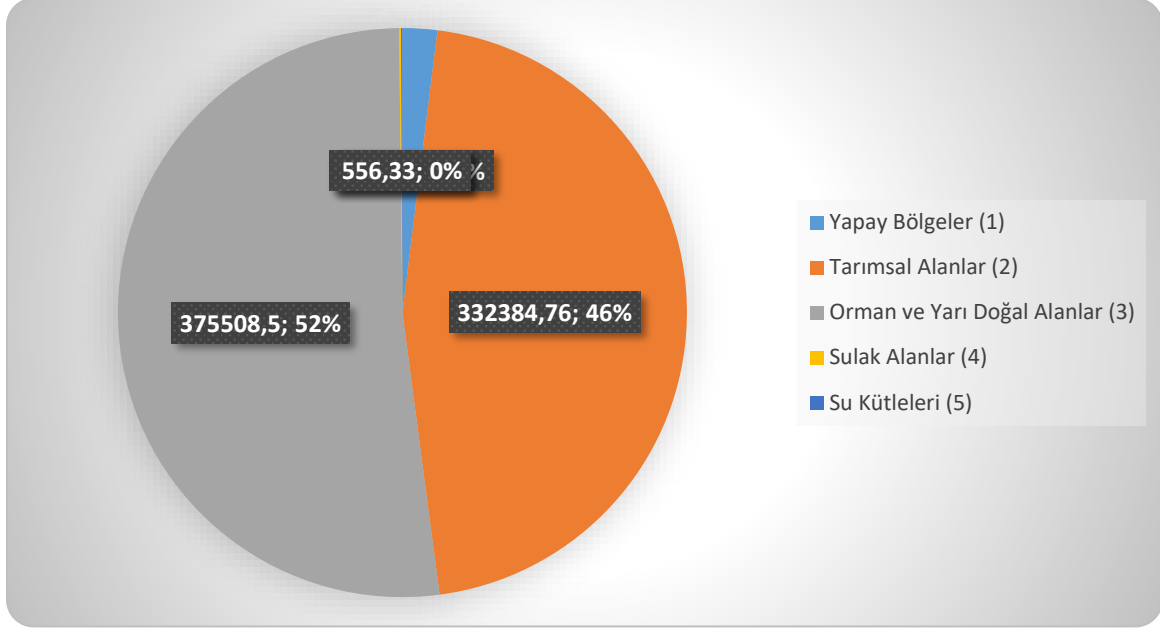
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>

<https://ockb.csb.gov.tr/>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Grafik E. 23 – 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2018)

Çizelge E. 54 – Arazi kullanım sınıflandırması

(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2018)

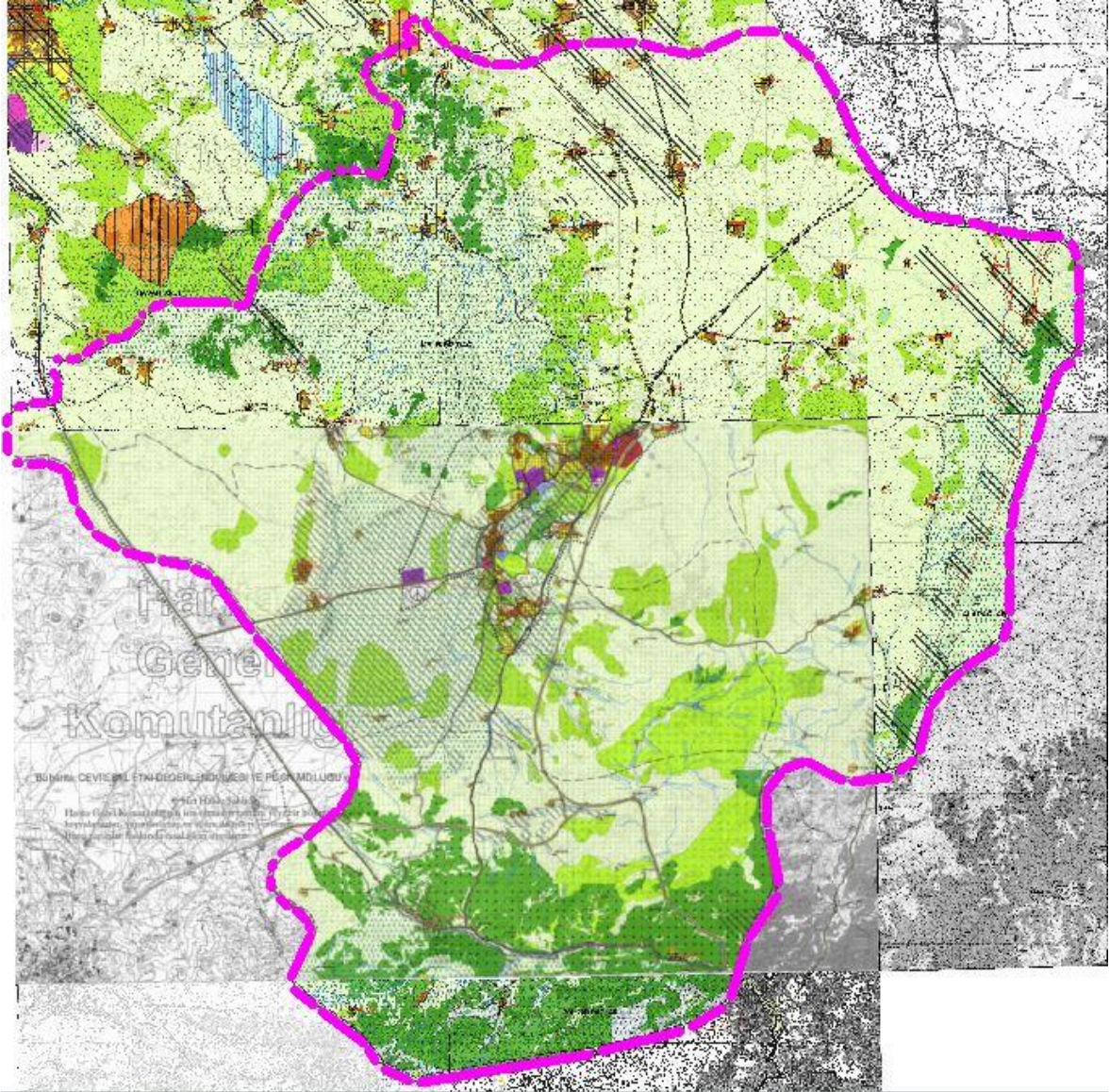
	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	10154,05	1,4	11980,56	1,66	11331,44	1,57	13815,13	1,91	14268,98	1,97
2) Tarımsal Alanlar	326885,72	45,18	326965,57	45,19	329043,94	45,48	332051,64	45,89	332384,76	45,94
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	385380,62	53,26	383328,6	52,98	381888,97	52,78	376295,48	52,01	375508,5	51,9
4) Sulak Alanlar	853,62	0,12	853,62	0,12	855,09	0,12	798,14	0,11	798,14	0,11
5) Su Yapıları	242,71	0,03	388,38	0,05	397,28	0,05	556,33	0,08	556,33	0,08
TOPLAM	723516.72	99.99	723516.73	100	723516.72	100	723516.72	100	723516.71	100

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

1/100.000 ölçekli Kırşehir-Aksaray-Niğde-Nevşehir Çevre Düzeni Planı hükümleri doğrultusunda işlemler yürütülmektedir.

Harita E. 4 – Niğde ilinin Çevre Düzeni Planı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)

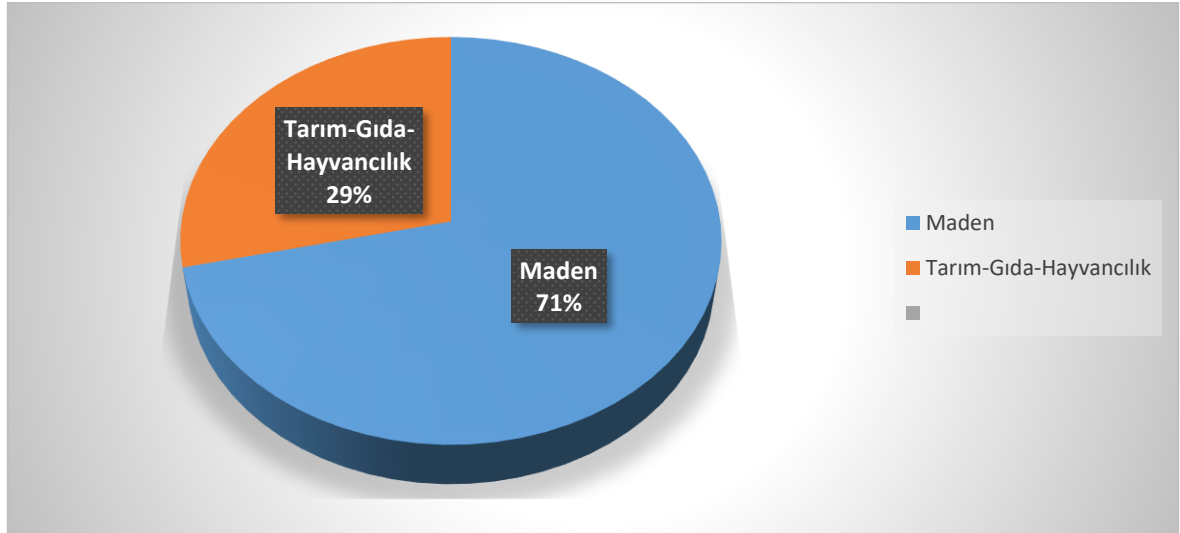
Niğde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

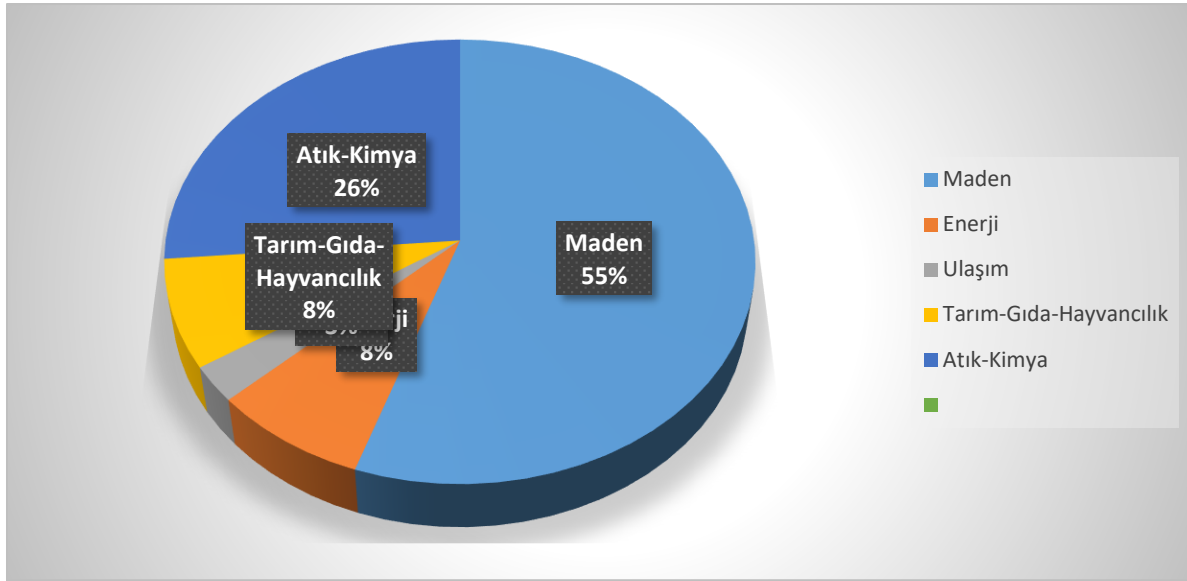
Çizelge F. 55 – Bakanlık Merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2021 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda- Hayvancılık	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	21	3	-	3	10	1	-	38
ÇED Gereklidir	1	-	-	-	-	-	-	1
ÇED Olumlu Kararı	3	-	-	2	-	-	-	5
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-

Grafik F. 24 – 2021 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Grafik F. 25 – 2021 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Çizelge F. 56 – Bakanlık Merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2021 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
34	316	233	227	146	16	56	1028

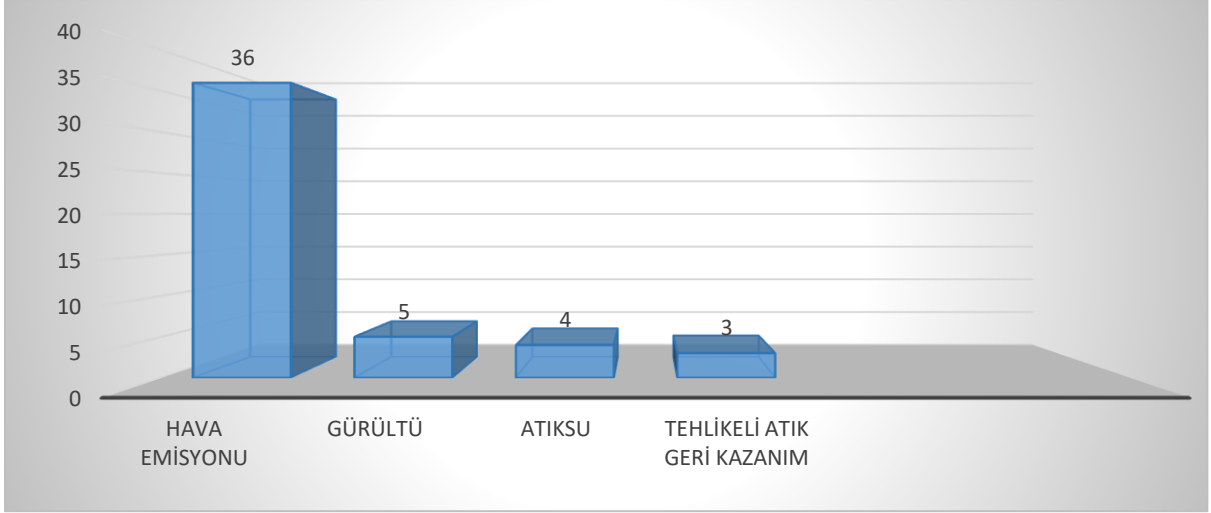
Çizelge F. 57 – 2014-2021 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
14	1	3	-	2	1	-	21

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F. 58 – 2021 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2022)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	3	16	19
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	7	35	42
Çevre İzni Muafiyet Sayısı	9		9
TOPLAM			70

Grafik F. 26 – 2021 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2022)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Bakanlığımıza ve İl Müdürlüğümüze e-ÇED sistemi ile e-izin sistemi üzerinden gelen başvurular değerlendirilerek sonuçlandırılmaktadır.

Kaynaklar

Niğde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

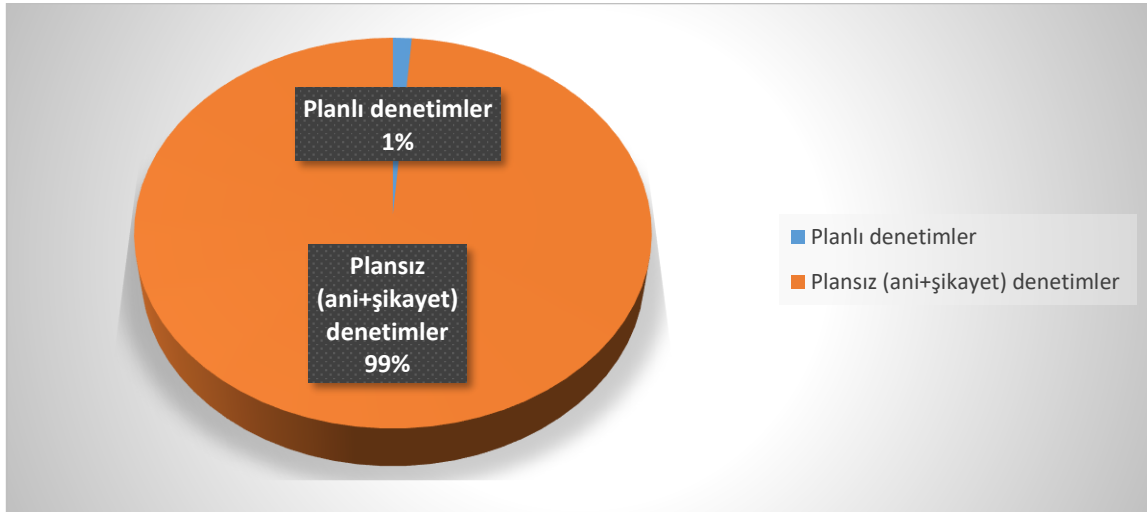
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G. 59 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2022)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	5
Plansız (ani+şikayet) denetimler	384
Genel toplam	389

Grafik G. 27 – ÇŞİDİM tarafından 2021 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

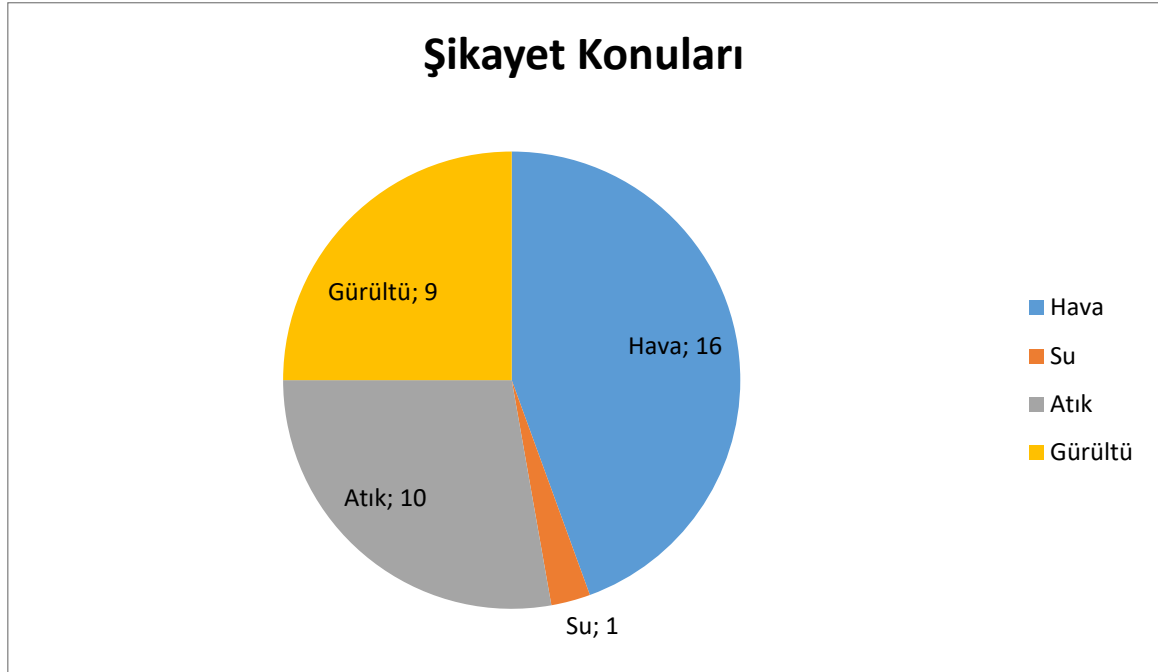
(e-denetim yazılımı, 2022)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G. 60 – 2021 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	16	1	-	10	-	9	-	36
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	16	1	-	10	-	9	-	36
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	-	100	-	100	-	100

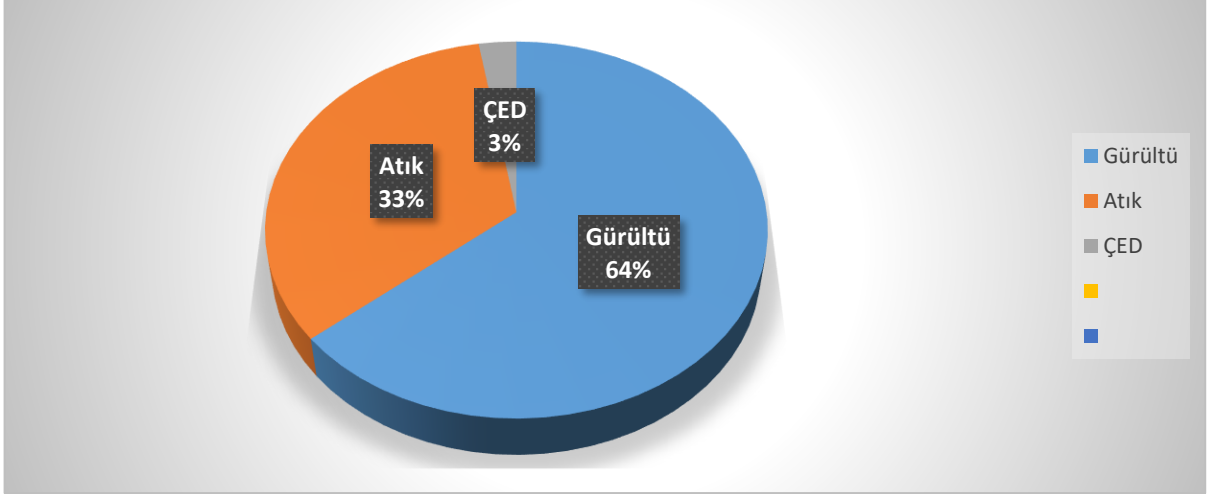

Grafik G. 28 – 2021 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

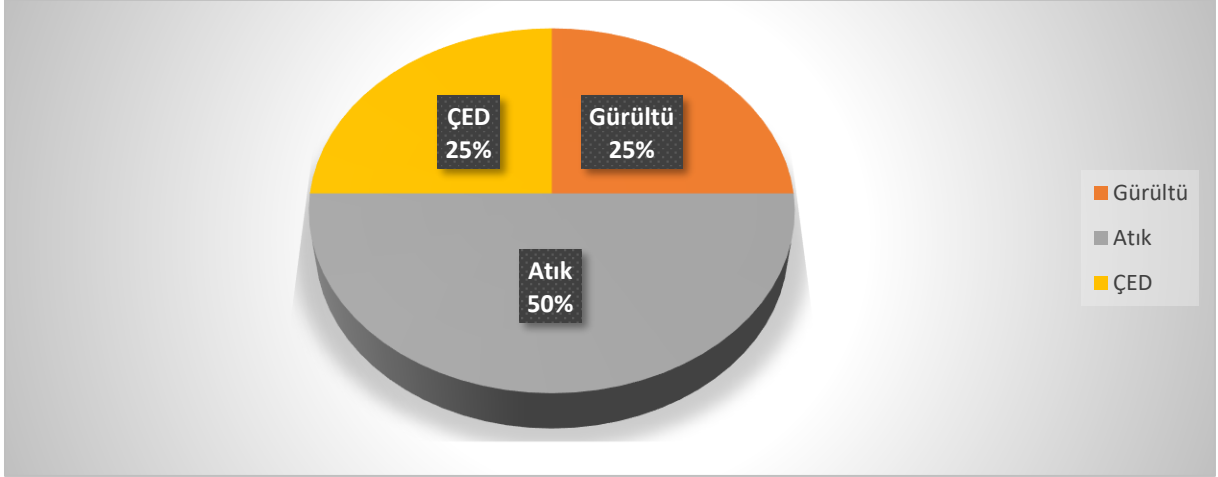
G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G. 61 – 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2022)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	-	-	-	25.123	-	48.275	2.000	-	75.398
Uygulanan Ceza Sayısı	-	-	-	2	-	1	1	-	4

Grafik G. 29– 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2022)

Grafik G. 30 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2022)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

Durdurma kararı verilen faaliyet bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2021 yılı içerisinde 5 adet planlı ve 384 adet plansız denetim olmak üzere toplamda 389 adet denetim gerçekleştirilmiştir. İl Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen bu denetimler; Birleşik Çevre Denetimi, Hava, Su, Gürültü, Atık ve ÇED konuları kapsamında olup, bu denetimler neticesinde Çevre Kanununun ihlalinin tespit edildiği Tüzel/Gerçek Kişilere yönelik 75.398 TL. İdari Para Cezası uygulanmıştır.

Kaynaklar

Niğde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2018 yılı İl Müdürlüğümüz bünyesinde ÇEM (Çevre Eğitim Merkezi) açılmıştır. Her hafta 2 okulun anasınıfı öğrencilerine çevre konulu eğitim verilmektedir. 2019-2020 öğretim yılı içerisinde 1.234 öğrenciye bu doğrultuda eğitim verilmiştir.

Kaynaklar

Niğde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü